

Su Manga Palibasan

Sia kanu Kitab Zabur

Maguindanaon

2023

© 2023 www.maguindanaonfriends.com

This work is licensed and shareable under the terms of the Creative Commons License:

Attribution-Non Commercial-No Derivative Works (CC BY-NC-ND 4.0)

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0>

This license allows this work to be shared, copied and redistributed in any medium or format under the following terms: Appropriate credit and a link to the license must be given. The material may not be used for commercial purposes, nor may it be remixed, transformed or built upon.

Bismillah Sir-Rahman Mir-Raheem
Assalamu Alaikum Warahmatullahi Ta'ala Wabarakatuh

Su nia a kitab na bedtuan sa Manga Palibasan a inisulat'u Nabi Sulaiman enggu su manga ped pan a manga balaitungan. Ugaid'a kadakelan kanu nia a Palibasan na su Nabi Sulaiman i sinemulat lun. Su Nabi Sulaiman na nia bun ba su Ragya Sulaiman a wata nu Nabi Daud a datu nu manga taw a Israil. Na su manga taw a Israil na 'bpaginugut silan sa su Kadenan a Mapulu a nangaden kanu langun na minenggay sekanin sa ilemu sia sa liwawaw na dunia a dait a tuntuten nu manusia.

Su nia a manga Palibasan na initulun kanu manga balaitungan a taw taman den kanu manga kalukesan, na isa su Nabi Sulaiman sa tinulunan kanu dala pagidsan nin a kabalaitungan.

Su nia a manga Palibasan na kakuayan sa balapantag a guna-guna enggu mangapia a panduan a makadtabang kanu uyag-uyag'u manusia.

Na inisulat su nia sa ukit a bayuk ka asal'a malemu makalangag enggu katanudan nu apia entain a mamatia lun.

Ibpamandu nu manga Palibasan i su ilemu na makatutulu kanu taw sa u ngin i dait a ula-ula enggu ngin ba i wagib a enggalebeken. 'Bpamanduan nin su manga taw sa panun i katuntut'ilan sa ilemu ka enggu nilan kaabungan su manga kababalan a galebek, labi lawan den su manganguda pamun ka enggu di silan mamakasibay kanu matidtu a lalan taman sa makapaguyag-uyag silan sa mapia.

Nakadalem kanu nia a kitab i inilagid su ilemu sa taw a 'bpangenggat kanu dala manga sabut'in a manganguda ka enggu silan kaadenan na tuntay. Na ipebpagilay bun sia ba su dua timan a embalangan nu kabpaguyag-uyag u ngin ba i dait a pamilin, su ilemu atawa ka su kababalan. Mailay su nia iganat sa sura 1 taman sa sura 9 kanu nia bun ba a kitab.

Nakadalem bun kanu nia ba a kitab su kambidayan nu ilemu enggu su kababalan. Na mailay su pantag kanu kambidayan nu ilemu enggu su kababalan iganat sa sura 10 taman sa sura 31 kanu nia bun ba a kitab. Sia kanu kabatia tanu lun na madakel pan gaid i katuntayan tanu a mangapia a ilemu.

Su Manga Palibasan

sia kanu Kitab Zabur

Su Katagan nu manga Palibasan

1 ¹ Nia ba su manga palibasan^a nu Nabi Sulaiman a datu na Israil a wata nu Nabi Daud. ² Su manga palibasan a nia na makaenggay sa ilemu enggu papata enggu makadtabang sa katuntay kanu manga panduan nu balaitungan. ³ Nia nin i nia kahanda na kapamanduan nin su taw sa gugud a kapaguyag-uyag, a nia nin maena na katidtu na palangay, 'gkataw sa ngin i wagib enggu kapadtimbang. ⁴ Makaenggay i nia sa kataw kanu manga taw a paidu i tuntay nin enggu makapamandu kanu manganguda sa kapia na kapamikil enggu kapia na kapagitung. ⁵ Pakikineg kanu bun, sekanu a manga taw a masela den i natuntayan nin a ilemu. Su kapedtuntut'u sa ilemu na makin makatutulu sa lekanu sa katuntay. ⁶ Makadtabang su kapedtuntut sa ilemu sa kasabut kanu maena nu manga palibasan, sindil enggu paantukan nu manga balaitungan.

⁷ Su senep sa atay a gilek kanu Kadenan a Mapulu na ludsuan nu tidtu-tidtu a ilemu

ugaid'a su manga taw a babal na di nilan 'bpagenggan sa alaga su ilemu enggu su kapapedtidtu kanilan.

^a 1:1 Nia maena nu Palibasan na manga mapia a Pamandu nu manga alim atawaka nu bala-itungan a manga taw para sa mapia a lalakaw na kapaguyag-uyag.

Manga Palibasan 1

Su manga Papata sa Panun i Kalidas kanu manga Mawag a Taw

- ⁸ Dua na manga wata, paginuguti ka su kapatidtu sa
leka nu ama nengka
enggu di ka bun ipegkias su panduan nu ina nengka.
- ⁹ Kagina mabaluy i entu a kabadtugan nengka a mana
sansangan kanu ulu nengka
enggu mana muntia a inimbali sa leka.
- ¹⁰ Dua na manga wata, u pamitialan ka menggat'u
daluaka a manga taw
na da ka a benal munut kanilan.
- ¹¹ Amaika edtalun nilan sa leka i “Unut ka sa lekami
ka magayan tanu sa apia entain den ka imatayan tanu
apia su dala kadupangan nin a taw.
- ¹² Na imatayan tanu su apia entain apia nia nin kaaden i timpu
na 'bpanasangan pamun i kanggulawas'in
a mana bun su manga taw a namamatay den kanu pakubulan.
- ¹³ Na madakel i makua tanu kanilan a mapulu i alaga nin a tamuk,
penun tanu su walay tanu kanu mangakua tanu kanilan.
- ¹⁴ Na tembu unut ka den sa lekami
ka su langun nu mangakua tanu a tamuk na embad-baden tanu.”
- ¹⁵ Dua na manga wata, da ka a benal munut kanilan
ka makin ka silan lidasi.
- ¹⁶ Kagina malemu gaid kanilan i kanggula sa mawag
enggu kapangimatay.
- ¹⁷ Ka dala man katagan nin su litag

Manga Palibasan 1

amaika 'gkailay bun nu papanuk su kabpelitag lun.

¹⁸ Ugaid'a su nia a manga taw, na nia nilan bun 'bpelitagan
na su ginawa nilan,

ka silan bun i 'bpagimatay kanu ginawa nilan.

¹⁹ Na maitu ba i manggula nu manga taw a mamantiali
sa dikena mapia a ukit.

Ka silan bun i mininasa kanu ginawa nilan.

Su Kapakikineg kanu Ilemu

²⁰⁻²¹ Su ilemu na makalagid kanu 'bpananawag lu
kanu kadakelan nu taw,

lu kanu manga lalan

enggu lu kanu bungawan nu manga siudad.

²² Nia nin ibpananawag na “Sekanu a manga dala akal'in
na kanu pan i katelen nu kanu manga dala katagan nin a ukit'u?

Sekanu a mangasudi na kanu pan i katelen nu edsudi?

Na sekanu menem a manga babal a taw

na kanu pan i katelen nu sa di nu kapegkalilini kanu manga ilemu?

²³ Na pakikineg'u su manga ipendaway ku sa lekanu
ka ipayag ku sa lekanu su dalem'u pamusungan ku
enggu su 'gkapagitung ku.

²⁴ Ugaid'a da nu pakikinega enggu ipamamantag su
kabpananawag ku sa lekanu.

²⁵ Inawan nu sa kapantag su manga papata ku
enggu su manga inidaway ku sa lekanu.

Manga Palibasan 1

²⁶⁻²⁷ Kagina ka maitu na edtatawan ku bu mambu sekanu
amaika aden makatingguma sa lekanu a sangat i kapasang'in
a manga bataluan, manga kamutuan enggu manga tiuba.^b

²⁸ “Na amaika maitu na makapangeni silan sa laki sa tabang
ugaid'a di ku silan edtabangan
taman sa pangilayn aku nilan na di aku nilan mambu matun.

²⁹ Ka da nilan kalilini su tidtu a manga ilemu
enggu da nilan ikagilek sa senep sa atay su Kadenan a Mapulu.

³⁰ Da nilan talima su manga indawan ku
enggu da nilan ipamamantag su manga kinadaway ku sa kanilan.

³¹ Sabap sa entu na katepengan nilan su kapait'u unga
nu galebekan nilan
enggu su manga mawag a kahanda nilan.

³² Kagina nia bun makapatay kanu manga taw a dala akal'in
na su kategas'u ulu nilan bun,
nia makagkaid kanu manga babal a taw na su di
nilan kapamamantag.

³³ Ugaid'a su langun menem'u makikineg sa laki na
makapaguyag-uyag sa malilintad
enggu dala ikagilek'in a manggula nin a mawag.”

^b 1:26-27 Tiuba na nia nin maena na nasugat'u lipunget'u Kadenan a unga nu galebekan a dikena mapia.

Manga Palibasan 2

Su Kabalapantag'u Ilemu

- 2 ¹ Dua na manga wata, pakikineg ka enggu itagu nengka
sa ginawa su manga panduan ku
enggu su manga kasuguan ku sa leka.
- ² Ipamamantag'engka su manga ilemu
enggu itagu nengka sa ginawa su manga nasabutan nengka.
- ³ Paginapas ka i kaadenan ka na sabut
enggu tuntay
- ⁴ enggu pangilay ka su entu sa mana su pilak
atawa ka inipagena a kakawasan.
- ⁵ Na amaika maitu na kasabutan nengka den ba a entu su
tidtu-tidtu a gilek kanu Kadenan a Mapulu
enggu katawan nengka den sa mapia u entain sekanin.
- ⁶ Kagina su Kadenan a Mapulu i 'bpagenggay sa ilemu;
sekanin su 'gkabpunan nu katuntay enggu mapia a pamikilan.
- ⁷ Pedsisinggumanan nin su kapia na kapagitung'u manga
taw a 'bpaguyag-uyag sa matidtu;
sekanin i kelung'u manga taw a 'bpaguyag-uyag sa matidtu.
- ⁸ Pedtiakapan nin su lalan nu manga taw a mataw sa kawagib enggu
di nin papedtadayn su ukit'u manga taw a matidtu.
- ⁹ Na amaika maitu na katuntayan nengka sa mapia su
katidtu enggu su kawagib
enggu su kapadtimbang taman sa katawan nengka
u ngin i dait a enggulan.
- ¹⁰ Kagina lemangkap den kanu pamusungan nengka su ilemu

Manga Palibasan 2

enggu su katuntay na makaenggay sa leka sa kapia na ginawa.

¹¹ Na su kapia na kapamikil'engka enggu su tuntay nengka
na entu bun ba i mabaluy a dalinding'engka.

¹² Itangka ka nu ilemu sa di ka makailing kanu manga daluaka a taw
enggu kanu manga tagakalen,

¹³ su manga taw a tinaligkudan nilan su matidtu a lalan
ka nia nilan linamig na su bigkug a lalan.

¹⁴ Nia nilan 'gkalilinian enggu pakapia sa ginawa nilan
na su kapenggula sa mawag.

¹⁵ Su galebekan nilan na kapamagakal
enggu 'bpaguyag-uyag silan sa ukit'a kasalimbut.

¹⁶ Na su ilemu bun ba a nia i lemipuas sa leka
kanu sasat'u takiuga a babay a mamis i kanggudila nin.

¹⁷ Na tinagak'in su kaluma nin taman sa inawan nin sa
kapantag su inibpasad'in
kanu adapan nu Kadenan kanu timpu a kinakawing lun.

¹⁸ Na apia entain i lemudep kanu walay nin na timbang a pebpatay
kagina entu ba su lalan a ipebpawang kanu dalepa nu namamatay.

¹⁹ Na su langun nu lemu sa lekanin na di den makambalingan
ka di nin den matun su lalan a ipebpawang kanu
dalepa nu manga bibiag.^c

²⁰ Na kagina ka maitu na nia ka lalakawi na su lalan nu matidtu a taw

^c 2:19 Su ***lalan a ipebpawang kanu dalepa nu manga bibiag*** na nia nin maena na *lalan a ibpawang kanu mapia a uyag-uyag*.

Manga Palibasan 2–3

enggu da ka a benal semibay lu ba.

²¹ Kagina su taw a maguyag-uyag sa matidtu enggu matidtu na mauget i kapaguyag-uyag'in sia kanu kalupan.^d

²² Ugaid'a su manga daluaka a taw enggu su manga salimbuten na mana manga utan a padtuden kanu kalupan.

Su Senep sa Atay a Kasalig kanu Kadenan a Mapulu

- 3** ¹ Dua na manga wata, ipamula nengka kanu pamusungan nengka su manga panduan ku sa leka enggu su manga kasuguan ku sa leka.
Di ka i entu 'bpelipatani
- ² kagina entu ba i makapagkalendu kanu umul'engka, enggan ka nin sa tidtu a kalilintad sia kanu pamusungan nengka.
- ³ Di ka pebpitas kanu ginawa nengka su kakalimu enggu su katidtu ka itimbang'engka a mana balig a di 'gkapitas sa leka taman sa ipamula nengka su entu kanu pamusungan nengka.
- ⁴ Amaika enggulan nengka su entu ba na kasuatan ka nu Kadenan taman den kanu manga taw enggu mapia i labitan nu taw sa leka.
- ⁵ Na salig ka kanu Kadenan a Mapulu sa senep sa atay enggu di ka pedsaligi su ngin i nasabutan nengka.
- ⁶ Na su langun nu enggulan nengka na itapenay nengka kanu Kadenan a Mapulu ka ipailay nin sa leka u ngin i dait a enggulan nengka.
- ⁷ Di ka magitung i masela den i nasabutan nengka.

^d 2:21 Su **kalupan** sia na nia nin maena na *dalepa*.

Manga Palibasan 3

Nia ka enggula na ikagilek'engka su Kadenan a Mapulu;
tangkai ka su galebekan a dikena mapia.

⁸Na entu ba i menggay sa leka sa mapia a kanggulawas enggu
makapagkabagel kanu badan nengka.

⁹Na pugi ka su Kadenan a Mapulu sa ukit a kaenggay nengka lun
kanu manga kaaden nengka enggu kanu muna-muna
a unga nu manga masabpet'engka.

¹⁰Na amaika enggulan nengka su langun nu entu na mapenu
na sabpet su manga kamalig'engka
enggu mamelapay sa mapia a alak a ig'a ubas su
manga 'bpanaguan nengka.

¹¹Dua na manga wata, di ka ipegkias su kapapedtidtu nu
Kadenan a Mapulu sa leka.

Di ka mapagkalat i ginawa nengka sa kapendaway nin sa leka,

¹²kagina papedtidtun nu Kadenan a Mapulu su langun
nu ipegkalimu nin
a mana bun su ama kanu ipegkalimu nin a wata nin.

Su Tidtu a Kakawasan

¹³Sangat i kapia nin kanu taw
amaika naadenan sekanin na ilemu enggu katuntay.

¹⁴Kagina su ilemu na minuna pan sa bulawan atawa ka
pilak i makaenggay nin.

¹⁵Minuna pan i kapia nin kanu manga balapantag a manga watu

Manga Palibasan 3

ka dala makalepeng lun kanu langun nu makagkapia
pan sa manggiginawa.

¹⁶ Nia ba i mapagkalendu kanu umul'engka, mapambantas
kanu kauyagan nengka
enggu menggay sa leka sa kabadtugan.

¹⁷ Tutulun ka nin sa mapia a lalan a makasukul sa leka,
ka su langun nu 'bpagukitan nin na kalilintad.

¹⁸ Ka su ilemu na mana su kayu a 'bpagenggay sa uyag-uyag
kanu apia entain a pedsilung lun
ka mapia den man a benal kanu taw amaika semilung sa lekanin.

¹⁹ Pinangaden nu Kadenan a Mapulu su dunia
sa ukit'u ilemu nin.
Sia nakanggulalan kanu kataw nin na linimbag'in
su langit enggu su lupa.

²⁰ Binungkasan nin bun su bualan nu manga ig sia
nakanggulalan kanu ilemu nin
enggu pinabubus'in su ulan ganat kanu kawang-kawangan.

²¹ Dua na manga wata, ulami ka su ilemu enggu su
katuntay sa di madala sa leka;
usal ka su entu sa mapia a kapamikil.

²² Ka nia ba i mapagkalendu kanu umul'engka
enggu mapagkapia kanu palangay nengka

²³ taman sa tiakapan ka nin kanu manga makagkaid
asal'a di ka makasiud.

²⁴ Makatulug ka sa mapia sa dala geda-geda nin

Manga Palibasan 3

enggu malilintad su kapangintelenen nengka.

²⁵ Na da ka enggeda-geda sa aden makatekaw a makatingguma
a manga kabinasan

a mana su 'gkanggula nu manga taw a daluaka.

²⁶ Kagina su Kadenan man a Mapulu i pamagel'u ginawa nengka
enggu itangka ka nin kanu manga padulat a makagkaid.

Su Unga nu Ilemu

²⁷ Di ka mangelen i kaenggay nengka kanu manga dait a 'bpagenggan
amaika 'gkagaga nengka bun.

²⁸ Di ka den mapagkapita i kaenggay nengka lun
amaika 'gkagaga nengka bun 'bpagenggay kanilan
su entu sa sagugunay.

²⁹ Di ka pegkahandai sa mawag su pagubay nengka
a masela i salig'in sa leka.

³⁰ Di ka lemimbul su ped'engka sa dala sabap'in
enggu dala penggulan nin sa leka a mawag.

³¹ Di ka pedsekeli su taw a nia nin galebekan na mawag
enggu di ka milingi su manga galebekan nin.

³² Kagina sangat a 'gkabensian nu Kadenan a Mapulu su manga
taw a nia nin galebekan na mawag
ugaid'a masupeg sekanin kanu manga taw a
'bpaguyag-uyag sa matidtu.

³³ Ipedsinta nin su sakambinabatan nu manga taw a nia
nin galebekan na mawag

Manga Palibasan 3–4

ugaid'a pebpalihan nin su sakambinabatan nu manga
taw a 'bpaguyag-uyag sa matidtu.

³⁴ Pedtatawan bu nu Kadenan a Mapulu su manga mategel edsudi
ugaid'a ipegkalimu nin su manga taw a mababa i muletad'in.

³⁵ Su taw a balaitungan na makapulu
ugaid'a su taw a babal na makagkayaya.

Su manga Papata nu Ama

4 ¹ Dua na manga wata, pakikineg'u sa mapia su papata
sa lekanu nu ama nu

ka amaika ipamamantag'u i entu na 'gkaulad su kasabut'u.

² Su manga panduan ku a nia sa lekanu na masela i katagan nin
tembu itagu nu sa ginawa.

³ Apia saki na minukit aku bun sa pidtalun a kawawatai,
pinadtaya nu dua a lukes enggu tunggal bu a wata.

⁴ Na nia inipamandu sa laki nu ama ku na “Ipamula nengka
kanu pamusungan nengka sa senep sa atay su
manga panduan ku sa leka.

Paginuguti ka su manga kasuguan ku sa leka asal'a
'gkalendu i kapaguyag-uyag'engka.

⁵ Di ka lemipatani atawa ka temangkai su manga kadthalu ku sa leka
ugaid'a makin ka paginapas i katuntut'engka sa
ilemu enggu katuntay.

⁶ Di ka pedtaligkudani su ilemu ka dalindingan ka nin.
Ulami ka, ka tiakapan ka nin.

Manga Palibasan 4

⁷ Ka nia ba su manga balapantag sa langun na su ilemu
enggu su katuntay.

Na tembu paginapas ka i katuntut'engka lun apia nia nin pan
kaaden i maibped pan su langun nu kaaden nengka.

⁸ Enggi ka sa kabalapantag su ilemu enggu ulami ka
ka enggan ka nin sa kabadtugan.

⁹ Na mabaluy i entu a sansangan kanu ulu nengka
a menggay sa leka sa kabadtugan.”

Su Kaukit kanu Matidtu a Lalan

¹⁰ Dua na manga wata, pakikineg ka enggu paginuguti
ka su manga kasuguan ku
ka makapaguyag-uyag ka sa mauget.

¹¹ Inipamandu ku den sa leka su katuntut kanu ilemu
enggu initutulu ku den sa leka su matidtu a lalan

¹² ka asal'a dala makabangen
taman sa embantas su uyag-uyag'engka.

¹³ Itagu nengka sa ginawa su manga panduan ku.
Di ka a benal mitasi;
ulami ka, ka namba i seged'u uyag-uyag'engka.

¹⁴ Di ka a benal mukiti su lalan nu manga daluaka a taw;
sibayi ka su entu.

¹⁵ Tangkai ka su manga maitu ba a ukit;
di ka silan munuti ka makin nia ka papanalus na su leka a ukit.

Manga Palibasan 4

- ¹⁶ Kagina su manga taw a daluaka na di makatulug
atawa ka di silan makalenek
taman a di silan makanggula sa mawag atawa ka di nilan
makapalusak su ped a taw.
- ¹⁷ Ka timbang a nia nilan den pegken na su kadaluakan
enggu nia nilan den 'bpaginemen na su kapamunu.
- ¹⁸ Su ukit'u manga matidtu a taw na mana su kapedsebang'u
senang kanu kasisi na mapita-pita
a nia nin kapegkauget na 'bpangilut i katayaw nin.
- ¹⁹ Ugaid'a su ukit menem'u manga daluaka a taw na
mana su sangat i kalibuteng'in
a di nilan 'gkailay u ngin i makapagebpa sa kanilan.
- ²⁰ Dua na manga wata, pakikineg ka sa mapia su manga
panduan ku sa leka;
di ka bu mapalambas kanu sabala a tangila nengka.
- ²¹ Di ka semuguti a makapitas i entu sa leka
ugaid'a makin nengka itagu sa ginawa.
- ²² Kagina su apia entain i makatun sa nia ba
na kaenggan sa mapia a kanggulawas enggu 'gkapia
su uyag-uyag'in.
- ²³ Nia balapantag sa langun na tiakapi ka sa mapia su
pamusungan nengka
kagina san ba pakaganat su talaguy nu uyag-uyag'engka.

Manga Palibasan 4–5

- ²⁴ Da ka pedtalun sa kalebutan atawa ka da ka embitala
sa dala katagan nin.
- ²⁵ Nia ka enggula na da ka mapadsimpang-simpang
ka makin ka papanalus su manga mapia a ukit'engka.
- ²⁶ Na pagitung ka sa mapia su langun nu enggulan nengka
ka enggu ka embantas.
- ²⁷ Da ka a benal edsibay-sibay;
lidasi ka a benal su manga kadaluakan a galebek.

Su Kaabung sa Kagkiuga

- 5** ¹ Dua na manga wata, ipamamantag'engka sa mapia
su manga ilemu ku.
Su manga panduan ku na di ka bu mapalambas kanu
sabala a tangila nengka,
- ² ka enggu nengka magkila-kila u ngin i mapia a enggulan nengka.
Na sia kanu kadtalu-talu nengka na mailay i aden
sa leka su katuntay.
- ³ Kagina su kambitala nu takiuga a babay na mana kamis'u teneb
enggu su kambitala nin na mapia i sanad'in a mana
su kalindeg'a lana,
- ⁴ ugaid'a nia nin ulianan na mana mapait a pakaduti
enggu mana kagalang'u sundang a duambala i galangan nin.
- ⁵ Lu ka nin agaken kanu dalepa nu namamatay
kagina su 'bpelalakawan nin na ibpawang sa kapatay.
- ⁶ Dala kapantag'in sa lekanin su lalan a ibpawang kanu uyag-uyag.

Manga Palibasan 5

Di nin 'gkapamikil i su 'bpagukitan nin na bigkug.

⁷Na kagina ka maitu dua na manga wata, pakikineg aku nengka,
di ka temaligkudani su manga kadtalu ku.

⁸Tangkai ka su takiuga a entu a babay;
apia su bungawan nu walay nin na di ka a benal semupeg.

⁹Ka amaika di ka maginugut na maagaw nu manga taw a dala lat
a nanam'in sa leka su kabadtugan nengka
enggu su manga pinaginapas'engka.

¹⁰Langun nu kakawasan nengka enggu pantiali nengka
na ped a taw i kapianan lun.

¹¹Na sia kanu kabpaya nengka na makadegeng ka sa kapasang
ka nia bun den masama sa leka na lanitan enggu tulan bu.

¹²Nia nengka madtalu na “Kanugun nin ka da ku itagu sa
ginawa su manga kinadaway sa laki
enggu su kinapatidtu sa laki na inikias ku bu.

¹³Pinalambas ku kanu sabala a tangila ku su manga
panduan nu namamandu sa laki.

¹⁴Saguna na paidusama aku matagu sa masela a kayayan
sia kanu luk'u madakel a taw.”

¹⁵Nia man dait na su kaluma nengka bu i dulug ka,
iling-iling'u kalut na da ka den semageb lu kanu salakaw a kalut.

¹⁶Da ka den 'bpangilay sa ped a babay
ka su kaluma nengka bu i indulug'engka

¹⁷kagina lekanu bu i entu dua a tiwalay,
da kanu mapasalek sa ped a taw.

Manga Palibasan 5–6

- ¹⁸ Edsukul-sukuli ka su babay a pinakawingan nengka kanu
timpu nu kanguda nengka
a pakaenggay sa leka kanu kangunguday a galebek.
- ¹⁹ Manisan a benal sekanin a mana su ulak a makabimban,
tatap ka masukul sa lekanin enggu kanu lilini nin sa leka.
- ²⁰ Dua na manga wata, ngintu, dait ba a mabimban ka
kanu kaluma nu ped a mama?
Ngintu, alus ba a indulug'engka su takiuga a babay?
- ²¹ Ka dala man makapagena kanu Kadenan a Mapulu;
pedsusulimanen nin su langun na guay-guay nu manusia.
- ²² Nia bun man pakaulipen enggu pakapuket kanu daluaka a taw
na su galebekan nin bun a mawag.
- ²³ Nia bun makapalusak lun na su di nin kakumpen kanu ginawa nin;
nia bun makapatay lun na su kababal'in.

Su manga Papata sa Kaabung kanu Kadaluakan

- 6** ¹ Dua na manga wata, amaika pangakun nengka su
nautang'u ped a taw,
- ² na amaika maitu ba i manggula na nalitagan ka
sabap kanu inibpasad'engka a entu.
- ³ Amaika maitu, na nia ka enggula na ipangumpaya nengka
i ginawa nengka lu sa lekanin
asal'a makapukas ka kanu kinaiket sa leka sa kapasadan
sa kanu entu a taw;
pamagayuki ka sa latan ka nin sa nanam.

Manga Palibasan 6

- ⁴ Di ka a benal ipedtatalipenda su kapamagayuk'engka sa lekanin.
- ⁵ Ilipuas'engka i ginawa nengka a mana su papanuk
atawa ka saladeng kanu padulat'u talinganup.
- ⁶ Sekanu a mangapauk, edsusuliman nu enggu paganadi nu
su ula-ula nu manga puliga ka enggu kanu 'gkaadenan na akal.
- ⁷ Apia dala pedsugu kanu manga puliga, dala pendatu kanilan
atawa ka 'bpangulu kanilan
- ⁸ na 'bpelimud silan sa 'gkakan sa timpu na kabpanenang
enggu 'bpagadil silan gagalu na timpu na kapedsabpet.
- ⁹ Ugaid'a sekanu a mangapauk, na kanu pan guna i kadtatakaena nu
enggu kambangun nu?
- ¹⁰ Na u edtulug-tulug kanu bu enggu 'bpapangintelenen kanu bu
atawa ka edsasakupu kanu bu sa lima,
- ¹¹ na di nu katukawan na makatingguma sa lekanu su
mapasang a 'gkatamanan a mana su kauma nu
tanegkawn a minggumatalem;
mana kanu bun pinanegkawan a dala nasama lun.
- ¹² Su taw a dala katagan nin enggu daluaka
na di kasaligan i kambitala nin.
- ¹³ Pedsalimbuten nin su pagidsan nin sa ukit'a
kapebpesek-pesek'in bu
enggu kapenggulingan nin bu kanu lima enggu ay nin.
- ¹⁴ Su pamusungan nin na nia nin bu dalem na kasalimbut
enggu kagkahanda sa dikenan mapia.
Tatap sekanin penggalebek sa 'gkadsabapan nu di
kapamagayun nu taw.

Manga Palibasan 6

- ¹⁵ Na sabap sa entu na makatekaw makatingguma sa
lekanin su dikena mapia,
na mabina-binasa den sekanin a da den 'bpagumbayan lun.
- ¹⁶ Na aden pitu timan a di a benal kasuatan nu Kadenan
a Mapulu ka pakangingilu lun:
- ¹⁷ su entu na su kapulu na muletad, kabudtud,
kapangimatay sa dala kadupangan nin,
- ¹⁸ su kangguniat sa mawag,
su taw a adil a benal sa kanggula sa kadaluakan,
- ¹⁹ su kadsaksi sa dikena bantang
enggu su taw a mapadsudsuga sa edsusuled.

Manga Papata sa Kaabung sa Kagkiuga

- ²⁰ Dua na manga wata, paginuguti ka su manga ipedsugu
nu ama nengka
enggu su manga panduan nu ina nengka.
- ²¹ Ipamula nengka i entu kanu pamusungan nengka
enggu itimbang'engka a mana balig a di 'gkapitas sa leka.
- ²² Nia ba i mabaluy a makaagak sa leka kanu langun
nu enggulan nengka,
temiakap sa leka kanu kapedtulug'engka enggu mamapata
sa leka kanu kambangun nengka.
- ²³ Kagina su manga kasuguan nilan enggu su manga
panduan nilan na mana palitan a pakatayaw sia
kanu kabpelalakaw nengka.

Manga Palibasan 6

Su manga kapendaway nilan sa kapatidtu sa leka na lalan
i entu kanu mapia a uyag-uyag.

²⁴ Nia bun ba i demalinding sa leka

kanu takiuga a babay a mamis i kanggudila nin.

²⁵ Da ka a benal mapabimban kanu kanisan nin

enggu su kapembimban nin sa leka.

²⁶ Ka su kadulug kanu sundal a babay^e na 'gkabayadan

sa mana bu alaga na makan

ugaid'a su kadulug kanu takiuga a babay na umul i sambi nin.

²⁷ Ngintu, su mama a endadalemet sa apuy kanu kasakupuan

nin na di matutung?

²⁸ Ngintu, su demampu kanu waga na apuy na di malupang?

²⁹ Na maitu bun ba su mama a dulugen nin su kaluma nu ped'in

na nanget a masiksa sekanin.

³⁰ Na su taw a nanegkaw sabap sa kapegkagutem'in

na katuntayan pan sekanin nu manga taw.^f

³¹ Ugaid'a apia ka maitu na u masigkem sekanin

na dait a papamayaden sekanin sa makapitu takep apia

maibped pan su kaaden nin.

³² Na labi den su mama a 'gkiuga na sangat i kababal'in

kagina nia nin bun bininasa na su ginawa nin.

³³ Nanget a pakasakitan sekanin

enggu makatalima sa dala taman nin a kayayan.

^e 6:26 Su **sundal a babay** na nia nin maena na babay a pebpasan nin i ginawa nin sa mama.

^f 6:30 Nia kapegkasabut'u ped a alim kanu ayat a nia na *Na su taw a nanegkaw na apia* sabap kanu kapegkagutem'in na di bun kantuntayan nu ped a taw.

Manga Palibasan 6–7

³⁴ Kagina amaika su kaluma a mama ka mangalikud na mana
apuy a pegkaleg sa kalipunget'in;
dala 'bpelasamen nin amaika manuli-suli.

³⁵ Di sekanin magaga na bitiala
enggu di sekanin kabayadan na apia ngin i kadakel'in.

Su manga Pamandu sa Kaabung kanu Takiuga a Babay

- 7** ¹ Dua na manga wata, paginuguti ka
enggu itagu nengka sa ginawa su manga panduan ku sa leka.
- ² Paginuguti ka su manga kasuguan ku sa leka ka
makapaguyag-uyag ka sa mapia.
Tiakapi ka sa mapia su manga panduan ku sa leka a mana bun su
kapedtiakap'engka kanu ginawa nengka.
- ³ Itimbang'engka su entu sa mana sising a di 'gkapitas sa leka
taman sa ipamula nengka kanu pamusungan nengka.
- ⁴ Itimbang'engka su ilemu sa mana nengka lusud sa tian a babay
enggu su katuntay na itimbang'engka sa masupeg a
benal a pagali nengka.
- ⁵ Kagina nia bun ba i makadalinding sa leka
kanu sasat'u takiuga a babay a mamis i kanggudila nin.

Su Takiuga a Babay

⁶ Na aden isa a gay a 'bpanandeng aku lu kanu paliungan nu walay ku,

Manga Palibasan 7

- ⁷ na aden nasandeng ku a manganguda a mama a dikena
pamun matua i kapagitung'in,
na nadsagipa ku i sakataw kanilan na dala a benal akal'in.
- ⁸ Lu sekanin 'bpagangay kanu ligid'u embalakan nu lalan
a ipebpawang kanu walay nu isa a babay.
- ⁹ Na kanu entu ba a kutika na pedsukilep den ka
magan den pegkagabi.
- ¹⁰ Daka inalaw sekanin nu takiuga a babay a mimbalegkas
sa mana balegkas'a sundal
ka 'bpagakalan nin su manguda a entu.
- ¹¹ Mategel i kambitala nin, dala kaya nin
enggu di sekanin lemenek sa walay.
- ¹² Na tatap sekanin 'gkailay lu kanu manga lalan, lu
kanu manga padian
enggu lu kanu ligid'u embalakan nu manga lalan.
- ¹³ Na inambit'in enggu sinium'in su manguda a entu taman sa
dala sekanin mamamala lun edtalu sa
- ¹⁴ “Nia pan i kapasad ku 'gkurban^g
na madakel i nasama a pegken lu kanu walay ku.
- ¹⁵ Tembu linemiu aku ka 'gkapangilay ku a benal seka.
Na mapia pan ka natun ku seka.
- ¹⁶ Su 'bpagigan ku na inampisan ku den sa mapia a ginis
a ganat pan sa dalepa a Egypt.

^g 7:14 **Nia pan i kapasad ku 'gkurban** Nia ba su kurban a kabpelimpiu nu babay kanu kinapasad'u kinauma nu gay nin. Amaika maitu na kapakayan den a dulugen sekanin na mama enggu magatuang keman sa ped a taw.

Manga Palibasan 7

- ¹⁷ Pigkamutanan ku den i entu sa kamutan a inumbal pan
ebpun sa mira, alu enggu sinamun.
- ¹⁸ Na unut ka sa laki ka endulug ta kanu kalalamagan.
- ¹⁹ Dala lu sa walay su kaluma ku
ka aden inangayan nin a mawatan a dalepa.
- ²⁰ Midtapik sekanin sa madakel a kuleta
enggu kanu manga temundug pan a padian i kauli nin.”
- ²¹ Na sabap sa pakabimban i kambitala nin
enggu mamis i kanggudila nin na nagaga nin
mamitiala su manguda.
- ²² Daka minunut den mambu sa lekanin su manguda a mama a
mana sapi a pedtundanen kanu 'bpanumbalian
atawa ka mana saladeng a ipedsedseg kanu padulat
- ²³ ka enggu 'gkasugat'a busug sa pusung.
Mana bun sekanin papanuk a pendudsuk lu kanu litag ugaid'a di
nin 'gkatawan i entu ba i pakapatay sa lekanin.
- ²⁴ Na kagina ka maitu dua na manga wata, na pakikineg'u
enggu paginuguti nu su manga panduan ku sa lekanu.
- ²⁵ Da kanu a benal mapabimban kanu ukit'u maya ba a babay
enggu da kanu munut kanu ukit'in.
- ²⁶ Ka madakel den a benal a manga mama i nakapalusak'u
nia a babay enggu nabinasa nin.
- ²⁷ Su walay nin, na entu ba su bungawan
a ipebpawang kanu dalepa nu namamatay.

Manga Palibasan 8

Su Mapagasil kanu Ilemu

- 8** ¹ Su ilemu enggu su tuntay na mana su 'bpananawag
² a lu pedtindeg kanu manga embalakan nu lalan
lu kanu manga untul'u manga bakulud.
³ Nia nin ibpananawag lu kanu manga lalan
enggu kanu bungawan nu manga padian na
⁴ “Sekanu a manga taw na pakikineg'u su ipebpayag ku sa lekanu.
⁵ Sekanu a manga babal a taw enggu paidu i tuntay nin
na tuntut kanu sa kapia na kapagitung enggu katuntay.
⁶ Pakikineg kanu sa mapia
ka su pedtalun ku na balapantag enggu benal.
⁷ Langun na pedtalun ku sa lekanu na bantang
kagina saki na 'gkabensian ku su kadtalu sa mawag.
⁸ Matidtu i kambitalia ku, dala kabudtud'in
enggu dala kasalimbut'in.
⁹ Malinawag a benal enggu ustu su langun na entu
kanu manga taw a aden ilemu nin enggu kasabut'in.
¹⁰ Nia nu pamili na su katuntay enggu su panduan ku
kumin kanu pilak enggu bulawan.
¹¹ Ka su ilemu man na minuna pan i kabalapantag'in
kanu balaalaga a watu,
ka dala makalepeng lun kanu langun nu makagkapia
pan sa manggiginawa.”

¹² Na saki su ilemu, sia sa laki su katuntay,

Manga Palibasan 8

su kapia na kapagitung enggu kapia na kapamikil.

¹³ Su magilek kanu Kadenan a Mapulu na kabensian nin
su galebekan a mawag.

Tembu 'gkabensian ku su kapulu na muletad, su kamamasela, su
kanggula sa mawag enggu su bigkug i kambitalia nin.

¹⁴ Sia sa laki su mapia a manga panduan, mangapia a ilemu,
katuntay enggu kapegkagaga.

¹⁵⁻¹⁶ Sia pakanggulalan sa laki na pakandatu su manga datu enggu
pakapangaden silan sa manga mapia a atulan,
na maitu bun su 'gkangaunutan enggu su 'gkangasaligan
na pakakamal silan sa matidtu.

¹⁷ Na ipegkalimu ku su malimu sa laki
enggu matun aku nu 'bpangilay sa laki sa senep sa atay.

¹⁸ Sia sa laki su kakawasan enggu dala kapedtaman nin su entu.
Na sia bun sa laki su kabadtugan enggu su katidtu.

¹⁹ Na minuna pan sa pagelin a bulawan enggu pilak i
makaenggay ku sa lekanu.

²⁰ Su manga ukit ku na matidtu enggu wagib.

²¹ Na enggan ku sa kakawasan su apia entain a malimu sa laki
taman sa penun ku sa kakawasan su 'bpanaguan nilan.

²² “Unan pan nu kinapangaden nu Kadenan a Mapulu kanu
langun-langun sia sa dunia
na lu aku den sa lekanin.

²³ Iganat pan sa punan-punan na pinamili aku den nu Kadenan.
Saki i nauna sa lungun unan pan nu kinapangaden nin sa dunia.

Manga Palibasan 8

- ²⁴ Na pedtapid aku den kanu Kadenan a Mapulu
kanu timpu a da pan kaludan, da pan manga bualan,
²⁵ da pan manga kapalawan, da pan manga bakulud
²⁶ enggu kanu timpu a da pan mapangaden su kalupan
taman kanu namakadalem lun
atawa ka apia ngin a libubuk kanu kalupan.
²⁷ Kanu kinapangaden nu Kadenan a Mapulu kanu
kawangan-kawangan
enggu su pageletan nu langit enggu su lupa na lu aku den.
²⁸ Na kanu kinapangaden nin kanu kawang-kawangan
enggu kanu kinabungkas'in kanu manga bualan nu manga lagat,
²⁹ su kinapangaden nin kanu manga dedsan nu lagat
asal'a di 'bpelipil su manga ig enggu su kinapangaden
nin kanu manga palaus'u dunia
³⁰ na mana saki su mapulu nu kabpangaden a lu
kanu tapid'u Kadenan.
Uman-uman gay na 'gkagalawan aku a benal nu Kadenan
enggu sangat bun mambu a 'gkagalawan ku su Kadenan.
³¹ Na sangat a nalilinian ku su dunia a pinangaden nu Kadenan
taman den kanu manusia a pinangaden nin.”
³² “Na tembu saguna dua na manga wata, na pakikineg aku nu.
kagina sangat i kapia nin kanu apia entain a unutan
nin su manga ukit ku.
³³ Pakikineg'u sa mapia su manga panduan ku

Manga Palibasan 8–9

enggu itagu nu a benal sa ginawa ka enggu kanu
kaadenan na katuntay.

³⁴ Mapia den a benal kanu apia entain a taw a mamamantag sa laki
enggu dili edsimpang-simpang sa kanu kapakikineg'in sa laki.

³⁵ Ka su apia entain a makatun sa laki na mana bun
nakabungkal sa mapia a uyag-uyag
taman sa palihalan sekanin nu Kadenan a Mapulu.

³⁶ Ugaid'a su di makatun sa laki na mana nin bun tinipu i ginawa nin
kagina su di malilini sa laki na timbang a nia nin
linamig na su kapatay.”

Su Ilemu enggu su Kababalan

9 ¹ Su ilemu na mana su napatindog sa walay
a pibpalausan nin sa pitu timan.

² Na napasumbali sekanin sa manga binatang ka midsela-sela sekanin
enggu napapagadil sa manga mapia i nanam'in a 'bpangenken
enggu manga mapia a 'bpaginemen a alak a ig'a ubas.

³ Na entu pan ka sinugu nin su manga panunugun nin a babay sa
lemu silan kanu manga kapuluan nu manga dalepa
ka enggu nilan makapasampay su katigan nin a

⁴ “Sekanu a manga taw a kulang i tuntay nin na pamedsia kanu.
Na maitu bun su sekanu a manga taw a dala sabut'in,

⁵ na pamedsia kanu ka enggu kanu makakan kanu inipapagadil ku
a manga mapia i nanam'in a 'bpangenken
enggu manga mapia i nanam'in a 'bpaginemen a ig'a ubas.

Manga Palibasan 9

⁶ Tagak'u den su kadala na katuntay enggu paguyag-uyag
kanu sa pagidsan nu aden manga sabut'in
asal'a makapaguyag-uyag kanu sa mapia.”

⁷ Na edsudian bu nu mangasudi a taw su apia entain
a mapatidtu kanilan;
pakasakitan nu daluaka a taw su apia entain i demaway lun.

⁸ Tembu di nu mapatidtu su mangasudi a taw kagina
kabensian kanu nilan bu.
Ugaid'a nia nu patidtu na su manga taw a balaitungan
ka ikalimu kanu nin.

⁹ Na amaika nia nengka pamandun su taw a balaitungan na
makin mangiseg su katuntay nin.
Na maitu bun ba, amaika nia nengka pamandun su matidtu
a taw na makin mangiseg su kasabut'in.

¹⁰ Na su senep sa atay a gilek kanu Kadenan a Mapulu
na ludsuan man nu ilemu
enggu su kasabut kanu kaisa-isa nin a Suti a Kadenan
na ludsuan nu tidtu a katuntay.

¹¹ Ka sia makanggulalan kanu ilemu
na 'gkalendu su uyag-uyag'engka.

¹² Na su ilemu ba a nia i makaenggay sa leka sa balas
ugaid'a amaika edsudian nengka su ilemu na seka bun
i makatala sa mapasang.

¹³ Na su kababalan na mana su tagedteben a taw,
paidu i tuntay nin enggu dala kaya nin.

Manga Palibasan 9–10

- ¹⁴ Na lu sekanin 'bpamagagayan kanu bungawan nu walay nin
a lu tampal kanu kapuluan nu siudad.
- ¹⁵ 'Bpanawagen nin su 'bpamangukit a 'bpagangay kanu
manga galebekan nilan
- ¹⁶ sa nia nin ibpananawag na “Sekanu a manga taw a kulang
i katuntay nin na pamedsia kanu!”
- Na maitu bun ba, nia nin pedtalun kanu manga
taw a dala sabut'in na
- ¹⁷ “Nia man labi i kapia nin a 'bpaginumen na su ig a 'bpanegkawn
enggu su pegken a ibpamagena bu.”
- ¹⁸ Ugaid'a su namelu sa lekanin na di nilan 'gkatawan
i mamamatay silan,
ka mana nia nilan pibpawangan na su dalepa nu namamatay.

Su Manga Palibasan nu Datu Sulaiman

- 10** ¹ Nia su manga palibasan nu Sulaiman.
Su wata a balaitungan na ikagalaw nu lukes'in,
ugaid'a su wata a babal na ikalidu na ginawa nu lukes'in.
- ² Su kakawasan a nakua sa dikena mapia na dala mapia a unga nin,
ugaid'a su kapaguyag-uyag sa matidtu na makalipuas sa kabinasan.
- ³ Su manga taw a matidtu na dili isugut'u Kadenan
a Mapulu a kaguteman,^h

^h 10:3 Mana makapagidsan i maena nin i nia kanu sa Mataya 5 ayat 6 enggu Mataya 6 ayat 33 sia kanu Kitab Injil.

Manga Palibasan 10

ugaid'a su manga taw a dupang na di nin sugutan
su pegkahandan nilan.

⁴ Su kapauk na makamiskin,

ugaid'a su kakamangun na magkagkaaden.

⁵ Su wata a balaitungan na maginapas sa kalimud'in sa

kauyagan kanu timpu nu kapedsabpet,

ugaid'a su wata a semakupu bu sa lima kanu timpu
nu kapedsabpet na pakayaya.

⁶ Su matidtu a manga taw na palihalan,

ugaid'a su dupang a taw na pakapagena nu mamis a
kadtalu nin su mawag a niat'in.

⁷ Su tademan kanu manga matidtu a taw na malegen kalipatanan,

ugaid'a su manga daluaka a taw na malemu kalipatanan.

⁸ Su taw a aden tuntay nin na maginugut sa manga panduan,

ugaid'a su taw a embitalia sa kababalan na silan bun
i peminasa kanu ginawa nilan.

⁹ Su taw a maguyag-uyag sa matidtu na dili kagkaidan,

ugaid'a su aden ibpamagena nin na mapayangas bun.

¹⁰ Su apia entain i semundul sa kasalimbut na nia nin

unga na kasamukan,

ugaid'a su demaway kanu dikena mapia a penggalebeken
na makapangaden sa kalilintad.ⁱ

ⁱ 10:10 Su **demaway kanu dikena mapia a penggalebeken na makapangaden sa kalilintad**
na nia nakasulat sa basa a Hibu na taw a embitalia sa kababalan na silan bun i
peminasa kanu ginawa nilan.

Manga Palibasan 10

- ¹¹ Su manga kadtalu nu manga matidtu a taw na mana su
bualan a pakaenggay sa uyag-uyag,
ugaid'a su dupang a taw na pakapagena nu mamis a kadtalu
nin su mawag a kahanda nin.
- ¹² Su kakalimu na 'gkapenas'in su langun nu kalimbanan,
ugaid'a su kabensi na makapasundul sa di kapamagayun.
- ¹³ Su taw a aden tuntay nin na nia 'bpeliu kanu ngali nin na ilemu,
ugaid'a su taw a dala akal'in na nanget a masiksa.
- ¹⁴ Su taw a balaitungan na makin nin pan 'bpagumanan
su nasabutan nin,
ugaid'a su kambitalia nu taw a babal na nia nin unga na kabinasan.
- ¹⁵ Su kakawasan nu kawasa a taw i pendalinding lun a mana
su ciudad a pinagalad sa mabagel,
ugaid'a su miskin a taw na nia bun makabinasa
lun na su kamiskin nin.
- ¹⁶ Nia matalima nu taw a matidtu na uyag-uyag a mapia,
ugaid'a su dupang menem a taw na nia nin matalima na kasiksan.
- ¹⁷ Su taw a ipamamantag'in su kapatidtu lun na makatalima
sa uyag-uyag a mapia,
ugaid'a su dili mamamantag kanu kapatidtu lun na makalusak.
- ¹⁸ Su ipamagama nin i libuteng'a atay nin kanu ped'in na budtuden
enggu su edtetebuan nin i pagidsan nin na babal.
- ¹⁹ Su taw a aden tuntay nin na maulam sa kadtalu nin,
ugaid'a su taw a tagedteben na malemu gaid makandusa.
- ²⁰ Su bitiala nu taw a matidtu na mana pilak i kabalapantag'in,

Manga Palibasan 10

ugaid'a su 'bpagitungen nu manga dupang a taw
na dala katagan nin.

²¹ Su bitiala nu taw a matidtu na masela i guna nin
kanu madakel a taw,
ugaid'a su taw a babal na mamamatay sabap kanu
kadala na tuntay nin.

²² Su palihala nu Kadenan a Mapulu i papegkawasa kanu taw
enggu di nin silan 'bpagenggan sa lidu na ginawa.^j

²³ Su taw a aden tuntay nin na nia nilan kalilinian na
kapaguyag-uyag sa aden ilemu nin,
ugaid'a su babal a taw na nia nin kalilinian na
kadaluakan a galebek.

²⁴ Su 'gkapaginagkay nu matidtu a taw na 'gkakua nin,
ugaid'a su ipegkagilek'u daluaka a taw a manggula nin
na entu bun ba i manggula nin.

²⁵ Amaika makatingguma su mana bagyu a bataluan na
mamakabayug su daluaka a taw,
ugaid'a su taw a matidtu na di silan magkeleng-keleng
taman sa taman.

²⁶ Su taw a mapauk na di kalinian nu penggalebekan nin
ka mana silan madsem a makagigilek sa ngipen enggu
mana bel a makagkalipedes sa mata.

²⁷ Su gilek kanu Kadenan a Mapulu na makagkalendu sa umul,
ugaid'a su taw a daluaka na 'gkababa i umul'in.

^j 10:22 *di nin silan 'bpagenggan sa lidu na ginawa* Nia kapegkasabut'u ped a alim lun na
su subela-subela a kapenggalebek na dikena i entu i pakagkawasa.

Manga Palibasan 10–11

- ²⁸ Su 'gkainam'u taw a matidtu na nia nin unga na kagalaw,
ugaid'a su 'gkainam'u taw a daluaka na dala kapegkatuman nin.
- ²⁹ Su taw a 'bpaguyag-uyag sa matidtu na 'bpangelungan
nu Kadenan a Mapulu,
ugaid'a pembinasan nin su penggula sa kadaluakan.
- ³⁰ Su taw a matidtu na di makaawa kanu pendalepan nin,
ugaid'a su taw a daluaka na nanget a makaawa.
- ³¹ Su kambitala nu taw a matidtu na 'bpagenggay sa ilemu,
ugaid'a su tagakalen i kambitala nin na pembinasan nu Kadenan.
- ³² Su taw a matidtu na katawan nin u ngin i makasuat a kadtalu,
ugaid'a su kadtalu nu taw a daluaka na kabudtud bu.

Su Kaabung kanu manga Guay-guay enggu su Kangadtalu

- 11** ¹ Sangat a 'gkasuatan nu Kadenan a Mapulu su
matidtu a katimbang,
ugaid'a sangat a 'gkabensian nin su salimbut a katembu.
- ² Mababa i muletad'u taw a aden ilemu nin,
ugaid'a su mapulu i muletad'in na nanget a makagkaya.
- ³ Su matidtu a kabpaguyag-uyag i pedtutulu kanu matidtu a taw,
ugaid'a su bigkug i kapaguyag-uyag'in na entu bun
ba i makabinasa lun.
- ⁴ Su matidtu a uyag-uyag na makapalipuas sa kabinasan,
ugaid'a su kakawasan na di makadtabang amaika makauma
den su lipunget'u Kadenan.

Manga Palibasan 11

- ⁵ Su katidtu nu kapaguyag-uyag'u taw a matidtu, na entu ba i makapatidtu lun kanu 'bpelalakawan nin, ugaid'a su daluaka a manga taw na makatala sa mapasang sabap kanu dikena mapia a galebekan nilan.
- ⁶ Su kaikelas'u taw a 'bpaguyag-uyag sa matidtu, na entu bun ba i makapalipuas lun, ugaid'a su dili kangasaligan a taw na mamakalusak sabap kanu mawag a kahanda nilan.
- ⁷ Na amaika matay den su daluaka a manga taw na langun nu 'gkapangingalap'ilan enggu 'bpaginapasen nilan^k na madala bun.
- ⁸ Su matidtu a manga taw na malipuas kanu kasimuketan, ugaid'a su daluaka a manga taw na makaamung kanu kasimuketan.
- ⁹ Pembinasan nu manga taw a dala kadenan nin su pagidsan nin a manusia sa ukit'a kangadtalu nilan, ugaid'a su matidtu a manga taw na nia bun lemipuas lun na su tuntay nin.
- ¹⁰ Na amaika embantas den su kabpaguyag-uyag'u matidtu a manga taw na edsisigalaw su sakadalepa. Maitu bun ba, amaika nia matay su daluaka a manga taw na mamelalis bun silan sa kagalaw.
- ¹¹ Sia makanggulalan kanu palihala nu matidtu a manga taw na embantas su dalepa,

^k 11:7 Su **'bpaginapasen nilan** na nia kapegkasabut'u ped a manga alim na 'gkainam'ilan a kakawasan.

Manga Palibasan 11

ugaid'a sia menem makanggulalan kanu kangadtalu nu daluaka
a manga taw na mabinasa su dalepa.

¹² Na su manga taw a dala akal'in na edsudian nilan su ped'ilan a taw,
ugaid'a su manga taw a aden nasabutan nin na dili edsudi.

¹³ Su taw a mategel mangumbal sa bitiala na ilakit'in su
di dait a ipebpayag a bitiala,
ugaid'a su taw a kasaligan na mataw magena kanu
ibpagena a bitiala.

¹⁴ Amaika dala matulanged a taw a mamitua kanu dalepa
na mabinasa su dalepa,
ugaid'a amaika madakel i matulanged a taw a mamitua kanu
dalepa na nanget a makalipuas su entu.

¹⁵ Amaika pangakun nengka su nautang'u ped a taw na nanget
a seka i makagkulub kanu entu,
tembu di ka mangaku su nautang'u ped a taw ka enggu
dala sakit'a ulu nengka.

¹⁶ Su dupang a manga mama na nia nilan bu makua na kakawasan,
ugaid'a su babay a mapia i palangay nin na 'bpagadatan nu taw.

¹⁷ Na su malimu a taw na masabpet'in bun su kakalimu nin,
ugaid'a su taw a dala lat'a nanam'in na sekanin bun
i makabinasa kanu ginawa nin.

¹⁸ Su daluaka a taw na di bun 'gkauget su makua nin a balas,
ugaid'a su matidtu a taw na makatalima sa tidtu a balas.

¹⁹ Su taw a palalayunen nin su matidtu a kabpaguyag-uyag na
nanget a makapaguyag-uyag sa mauget,

Manga Palibasan 11

ugaid'a su taw menem a kadaluakan i 'bpangilayn nin na
nanget a mangangan bu i kapaguyag-uyag'in.

²⁰ Su taw a kadaluakan i dalem'u pamusungan nin na
'gkabensian nu Kadenan a Mapulu,
ugaid'a sangat a 'gkasuatan nin su taw a 'bpaguyag-uyag
sa matidtu.

²¹ Na nanget a siksian nu Kadenan a Mapulu su taw a daluaka,
ugaid'a ilipuas'in su matidtu.

²² Su babay a manisan a dala itungan nin
na mana sekanin sising a bulawan a inisangkat kanu
mudseng'u taw sa lupa.¹

²³ Su 'gkapaginagkay nu ginawa nu matidtu a manga taw na
nia nin kabpawangan na kapianan,
ugaid'a su 'gkapangingalap'u daluaka a manga taw na
nia nin ulianan na kasiksian.

²⁴ Aden taw a mangalimuan na makin kaumanan su kakawasan nin
enggu aden bun taw a masingit na nia nin kaulianan na mamiskin.

²⁵ Su taw a mangalimuan na embantas su uyag-uyag'in;
su taw a tabangan nin i ped'in na kadtabangan bun mambu sekanin.

²⁶ Na idsinta nu manga taw su apia entain a ipagena
nin su manga nasabpet'in,
ugaid'a palihala i makua nu taw a 'bpasa kanu nasabpet'in.

²⁷ Su taw a mangilay sa kapianan na mapia i matun nin,
ugaid'a su taw a kadaluakan i pangilayn nin na matun nin su entu.

²⁸ Su taw a nia nin saligan na su kakawasan nin na makadadsang,

¹ 11:22 **Sutaw sa lupa** sia na nia nin maena na gembut.

Manga Palibasan 11–12

ugaid'a su taw a matidtu na embantas a mana su pamulan
a mapia i kapangengetu nin.

²⁹ Su entain i kadsabapan nu kaguligaw nu sakambinabatan
nin demun na madala su tamuk'ilan
taman sa maulipen bu sekanin nu taw a aden ilemu nin.

³⁰ Su taw a balaitungan na nia nin unga na uyag-uyag,
ugaid'a su kadupang na nia nin maunga na kapatay.

³¹ Na kagina ka su matidtu a manga taw na pembalasan
sia sa liwawaw na dunia,
na maitu bun ba, su manga taw a baladusa na nanget a
siksian silan sabap kanu kadaluakan nilan.

Su Matidtu enggu su Daluaka a Taw

12 ¹ Na apia entain i miug patidtun na malilini sa ilemu,
ugaid'a su taw a di miug patidtun na babal.

² Su taw a matulanged na sangat a 'gkasuatan nu Kadenan a Mapulu,
ugaid'a su taw menem a mawag i kahanda nin na pedsiksian.

³ Su taw a matidtu na mana sekanin kayu a masalig
a di magaga madtud,
ugaid'a su taw a nia nin penggulan na kadaluakan na
malemu magkeleng-keleng.

⁴ Su matulanged a kaluma a babay na mana sekanin sansangan
kanu ulu nu kaluma nin,
ugaid'a su dala kaya nin a kaluma a babay na mana sekanin
sakit a pegkaket kanu tuluan nu kaluma nin.

Manga Palibasan 12

- ⁵ Su pegkahandan nu matidtu a taw na wagib,
ugaid'a su pengguniaten nu daluaka a taw na kasalimbut.
- ⁶ Su kadtalu nu matidtu a taw na makapalipuas kanu makagkaid,
ugaid'a su kadtalu nu daluaka a taw na mana su talibunu
a 'bpagayan sa mabunu nin.
- ⁷ Su sakambinabatan nu matidtu a taw na di magkeleng-keleng,
ugaid'a su daluaka a taw na makatala sa kabinasan
taman sa madala silan.
- ⁸ Mabadtug su taw sia makanggulalan kanu kadalidip'u kapagitung'in,
ugaid'a su di pakasugat i kapagitung'in na pagkayan.
- ⁹ Nia pan tinemu su kadsalilidan demun a taw a dikena badtug
ugaid'a aden panunugun nin,
kumin kanu taw a 'bpagigiling sa badtug ugaid'a
dala besen 'gkakan nin.
- ¹⁰ Su matidtu a taw na apia su nasisita nu manga ayam'in
na pedtiakapan nin,
ugaid'a su daluaka a taw na apia su kabpangalimuan nin
na ebpun kanu kaitem'u atay nin.
- ¹¹ Su taw a pangangawidan nin su lupa nin na makasabpet
sa madakel a kauyagan,
ugaid'a su taw menem a nia nin 'bpaginapasen na su
dala katagan nin na dala akal'in.
- ¹² Su matidtu a taw na mana su kayu a madalem i kinandalig'in,
ugaid'a su daluaka a taw na 'gkadsekelan nin su napangua
nu pagidsan nin a daluaka.
- ¹³ Su matidtu a taw na pakalipuas kanu kasamukan,

Manga Palibasan 12

ugaid'a su daluaka a taw na nia bun papedtibu lun kanu ngali nu
buwaya na su dikena mapia a kangadtalu nin.

¹⁴ Pembalasan su taw kanu mapia a kadtalu nin
enggu nia bun embalingan kanu taw na su ngin i
unga nu galebekan nin.

¹⁵ Su taw a aden sabut'in na 'bpakikineg sa indawan,
ugaid'a su babal na nia nin kapegkailay kanu penggalebekan
nin na pakasugat.

¹⁶ Su taw a aden tuntay nin na di nin ipamamantag su
kapapegkabulug lun,
ugaid'a su babal a taw na malemu gaid mailay su lipunget'in.

¹⁷ Su matidtu a saksi na pedtalun sa bantang,
ugaid'a su dikena matidtu a saksi na kabudtud bu i pedtalun nin.

¹⁸ Su di kapangungulam sa kadtalu na mana su sundang
a pakapali kanu pamusungan,
ugaid'a su kadtalu nu balaitungan a taw na makapia
sa pamusungan.

¹⁹ Su kadtalu a bantang na mapalalayun taman sa taman,
ugaid'a su kadtalu a dikena bantang na mangagan bu i magaga nin.

²⁰ Su apia entain i malilini sa kalilintad na aden sa
lekanin su kagalaw,
ugaid'a kasalimbut menem i aden kanu apia entain a nia
nin pegkahandan na kadaluakan.

²¹ Na dala mawag a manggula nu matidtu a manga taw,
ugaid'a su daluaka a manga taw na lalayun silan
makatala sa kasimuketan.

Manga Palibasan 12–13

- ²² Na sangat a 'gkasuatan nu Kadenan a Mapulu su taw a matidtu,
ugaid'a 'gkabensian nin menem su manga taw a
pedtalun sa dikenan bantang.
- ²³ Su taw a balaitungan na di nin imbabadtug su nasabutan nin,
ugaid'a su taw a babal na pembabadtug a pakapailay
kanu kababal'in.
- ²⁴ Su makamangun a taw na mabaluy a 'gkaunutan,
ugaid'a su taw a mapauk na mabaluy a ulipen.
- ²⁵ Su kalidu na ginawa na pakapalesek kanu taw,
ugaid'a su mapia a bitiala na makagkabagel sa manggiginawa.
- ²⁶ Su matidtu a taw na pakatutulu sa mapia kanu pakat'in,
ugaid'a su ukit'u daluaka a taw na pakapasibay.
- ²⁷ Su taw a makamangun na makakua sa kakawasan,
ugaid'a su taw a mapauk na di nin makua su pegkahandan nin.
- ²⁸ Su lalan nu matidtu a taw na uyag-uyag
enggu kanu entu ba a lalan na dala kapatay.

Su Kapakikineg kanu Mangapia a Papata

- 13** ¹ Su balaitungan a wata a mama na 'bpakikinegen nin
su panduan lun nu ama nin,
ugaid'a su lampawi menem na di nin 'bpakikinegen
su kapatidtu lun.
- ² Sia kanu unga nu mapia a kadtalu nu taw na pembalasan sa mapia,
ugaid'a su taw a mawag i niat'in na nia nin 'gkapangingalap
kanu kaped'in na kabinasan.

Manga Palibasan 13

- ³ Su taw a maulam i kadtalu nin na mawatan sa makagkaid,
ugaid'a su taw a dala ulam'u kadtalu nin na nia nin
kabpawangan na kabinasan.
- ⁴ Su makamangun a taw na 'gkakua nin su langun
na pegkahandan nin,
ugaid'a su mapauk a taw na di nin makua su apia
ngin a pegkahandan nin.
- ⁵ Su matidtu a taw na 'gkabensian nin su kabudtud,
ugaid'a su penggalebeken nu daluaka a taw na sangat a makaya.
- ⁶ Su taw a 'bpaguyag-uyag sa matidtu na pakawatan sa
makagkaid sabap kanu kaikelas'in,
ugaid'a su manga baladusa na mamakalusak sabap
kanu kadaluaka nilan.
- ⁷ Aden manga taw a 'bpamagigiling bu sa miskinan
ugaid'a kawasa silan.
Na aden menem manga taw a 'bpagigiling sa kawasa
ugaid'a miskinan silan.
- ⁸ Su taw a kawasa na aden pakatebus'in amaika aden
engguniat lun sa mawag,
ugaid'a su miskinan a taw na apia sakataw na dala
engguniat lun sa mawag.
- ⁹ Su uyag-uyag'u matidtu a taw na maliwanag a benal i katayaw nin,
ugaid'a su uyag-uyag menem'u daluaka a taw na mana
palitan a pebpenus-penus.
- ¹⁰ Su taw a makikineg sa indawan na aden ilemu nin,
ugaid'a su kasandag na nia nin kabpawangan na kapagukag.

Manga Palibasan 13

- ¹¹ Su kakawasan a ebpun sa embabaidu a pantiali na makin mangiseg,
ugaid'a su kakawasan a nakua sa ukit'a kasalimbut na
mangagan bu i magaga nin.
- ¹² Amaika makua su 'gkapaginagkay nu ginawa na mana i entu
unga na kayu a makagkabagel sa manggiginawa,
ugaid'a amaika dili menem makua su 'gkainam'u ginawa
na makagkalubay kanu manggiginawa.
- ¹³ Na apia entain i enggan nin sa kapantag su manga kasuguan
lun na makatalima sa balas,
ugaid'a su di temalima sa manga panduan lun na mabinasa.
- ¹⁴ Su panduan nu balaitungan na mana su bualan nu ig
a pakaenggay sa uyag-uyag
taman sa itangka ka nin kanu litag a pakapatay.
- ¹⁵ Su taw a balaitungan na 'bpagadatan,
ugaid'a su ukit'u taw a di kasaligan na kabinasan.
- ¹⁶ Su taw a balaitungan na pendalidipen nin su langun
nu penggulan nin,
ugaid'a su taw a babal na pakapailay nin su kababal'in.
- ¹⁷ Su kasaligan a sinugu na nia nin 'gkapananggit na kapamagayun,
ugaid'a su daluaka a sinugu na nia nin 'gkapananggit na guligaw.
- ¹⁸ Su taw a mataw temalima sa kapatidtu lun nu ped
a taw na pagadatan,
ugaid'a su taw a dili mataw temalima sa kapatidtu lun
na mamiskin enggu makayaya.
- ¹⁹ Na sangat i kapia nin sa manggiginawa amaika
masampay su kahanda,

Manga Palibasan 13–14

ugaid'a su manga babal na kabensian nilan i kataligkud
kanu kadaluakan a galebek.

²⁰ Amaika su taw ka nia nin madtagapeda na su manga balaitungan
na mabaluy bun mambu sekanin a balaitungan,
ugaid'a su taw a nia nin madtagapeda na manga
babal na kagkaidan.

²¹ Su matidtu a manga taw na kabalasan sa mapia,
ugaid'a su manga taw a baladusa na kabinasan
i makatingguma lun.

²² Su matidtu a taw na su kakawasan nin na mabpusaka pan
nu manga temundug pan a muliataw nin,
ugaid'a su kakawasan nu baladusa a taw na lu makabpawang
kanu manga matidtu a taw.

²³ Apia madakel pan i 'gkasabpet kanu pangangawidan
nu manga miskinan
na nia bun 'gkapianan na su manga taw a dikena mapia i ukit'in.

²⁴ Su lukes a malimu sa wata nin na papedtitudun nin,
ugaid'a amaika su lukes ka di nin demun patitudun su
wata nin na dikena nin ipegkalimu.

²⁵ Su matidtu a taw na dili kaguteman,
ugaid'a su daluaka a taw na nanget a kaguteman.

Su Mapia a 'Gkapagasil kanu Ilemu

14 ¹ Su balaitungan a babay na pembagelan nin su
sakambinabatan nin,

Manga Palibasan 14

ugaid'a su babal a babay na pembinasan nin su
sakambinabatan nin.

² Su taw a 'bpaguyag-uyag sa matidtu na aden gilek'in
kanu Kadenan a Mapulu,
ugaid'a su taw a dikena matidtu i kabpaguyag-uyag'in na
'gkadtaungat'in su Kadenan a Mapulu.

³ Su kadtalu nu balaitungan a taw i pendalinding lun,
ugaid'a su kadtalu nu babal a taw i pembinasa lun.

⁴ Su taw a dala tudu nin a sapi a ipendadu na dala
bun papegkanen nin,
ugaid'a su taw menem a aden tudu nin a ipendadu
na makasabpet sa madakel.

⁵ Su kasaligan a saksi na di embudtud,
ugaid'a su di kasaligan a saksi na kabudtud i 'bpeliu kanu ngali nin.

⁶ Su katuntut sa ilemu na malemu bu a benal kanu taw a balaitungan,
ugaid'a su taw a mategel edsudi na apia manuntut pan
na dala bun katuntayan nin.

⁷ Na tangkai ka su babal a manga taw
ka dala man makua nengka kanilan a ilemu.

⁸ Su ilemu nu balaitungan a taw i pedtutulu kanilan u ngin
i mapia a enggulan nilan,
ugaid'a su manga babal na su kababalan nilan bun
i pakapasibay kanilan.

⁹ Su dala akal'in a manga taw na ipedtataungat'ilan bu su
kapenggula nilan sa kabaladusan,

Manga Palibasan 14

ugaid'a su matidtu a manga taw na 'bpaginapasen nilan
i kasuatan silan nu Kadenan.

¹⁰ Seka bu i pakatala kanu kamalasyan nengka.

Maitu bun ba, amaika 'gkapia i ginawa nengka na seka
bun i pakagedam sa entu.

¹¹ Su sakambinabatan nu matidtu a taw na embantas,
ugaid'a su sakambinabatan nu daluaka a taw na mabinasa.

¹² Na aden a entu na nia kapegkailay nu taw kanu
'bpelalakawan nin na matidtu,
ugaid'a sia kanu kaulianan nin na entu ba besen su
lalan sa kabinasan.

¹³ Na aden taw a matag magalaw na aden besen lidu na
ginawa nu pamusungan nin
enggu su kapia na ginawa na aden a entu na nia nin
ulianan na lidu na ginawa.

¹⁴ Su taw a matidtu na matalima nin su unga nu penggalebeken nin,
ugaid'a su taw a tinemaligkud kanu Kadenan a Mapulu na
matalima nin bun su unga nu galebek'in.

¹⁵ Su balaitungan a taw na 'bpamikilen nin su langun
na penggulan nin,
ugaid'a su paidu i tuntay nin a taw na 'bpaginugutan
nin su langun na 'gkachineg'in.

¹⁶ Su balaitungan a taw na 'bpagulaman nin i ginawa nin enggu
pedtangka sekanin kanu kadaluakan,
ugaid'a su babal na di nin 'bpagulaman su ginawa nin enggu
di nin den 'bpagitungen i penggulan nin.

Manga Palibasan 14

- ¹⁷ Su taw a malemu malipunget na pakanggula sa
kababalan a galebek
enggu su taw menem a pegkahanda sa kadaluakan na kabensian.
- ¹⁸ Su taw a balaitungan na 'bpagumanan pamun su ilemu nin,
ugaid'a su taw a dala akal'in na makin mangiseg su kada na akal'in.
- ¹⁹ Su daluaka a manga taw na mamedsugiud kanu kaadapan
nu manga matidtu a taw,
mamagayuk silan kanu manga matidtu.
- ²⁰ Su taw a kawasa na madakel i 'bpakat lun,
ugaid'a su taw a miskinan na apia su pagubay nin
na dili malilini lun.
- ²¹ Sangat i kapia nin kanu taw a ikalimu nin su pakanasisita,
ugaid'a su taw a pakabulugan nin su pagubay nin na makandusa.
- ²² Su apia entain a 'gkahanda sa kapianan na ikalimu enggu kasaligan,
ugaid'a su apia entain a pegkahanda sa mawag na makasibay.
- ²³ Su taw a mategel i kanggalebek'in na aden masabpet'in,
ugaid'a su taw a taman bu sa kadtalu na da katamanan nin.
- ²⁴ Nia balas kanu balaitungan na su kakawasan nilan,
ugaid'a su unga nu kababal na kabunegan.
- ²⁵ Su taw a edsaksi sa bantang na makapalipuas'in su umul'u ped'in,
ugaid'a su taw a edsaksi sa dikena bantang na matipu.
- ²⁶ Su taw a masela i gilek'in kanu Kadenan a Mapulu
na mabagel i kelung'in
taman sa entu ba i mabaluy a dalinding'u sakambinabatan nin.
- ²⁷ Su senep sa atay a gilek kanu Kadenan a Mapulu na mana su
bualan nu ig a 'bpagenggay sa uyag-uyag,

Manga Palibasan 14

itangka ka nin kanu litag a pakapatay.

²⁸ Su kabadtugan nu datu na ebpun kanu kadakel'u taw nin,
ugaid'a amaika su datu ka dala taw nin na nanget a makadadsang.

²⁹ Su taw a masabal na masela i nasabutan nin,
ugaid'a su taw menem a malemu malipunget na pakapailay
nin su kada na akal'in.

³⁰ Su malilintad a pamikilan na pakagkapia kanu lawas,
ugaid'a su kasekel a palangay na mana sakit a pegkaket kanu tulan.

³¹ Su taw a mangalimuan kanu miskin na pembadtugen
nin su Kadenan,
ugaid'a su taw a papegkapasang kanu manga miskin
na 'bpagawan nin sa kapantag su Kadenan
a nangaden sa lekanin.

³² Su matidtu a taw na ibpelipuas sabap kanu katidtu nu uyag-uyag'in,
ugaid'a su daluaka a taw na 'gkabinasa sabap kanu kadaluakan nin.

³³ Su ilemu na nakapamula den kanu pamusungan nu
manga taw a aden tuntay nin,
ugaid'a su taw a babal na dala sa lekanin su entu.

³⁴ Su katidtu nu taw na makaenggay sa kabadtugan kanu bangsa,
ugaid'a su kadusan nu taw i papegkaya lun.

³⁵ Na sangat a 'gkasuatan nu datu su balaitungan a panunugun,
ugaid'a su panunugun a makapagkaya na kasiksan i makua nin.

Manga Palibasan 15

Su Kapianan nu Kabalaitungan

- 15** ¹ Su mananaw a kasumpat na pakaawa sa lipunget,
ugaid'a su masakit a kadtalu na pakapangiseg sa lipunget.
- ² Su kapebpayag'u balaitungan sa ilemu na pakaakat kanu taw,
ugaid'a nia 'bpeliu kanu ngali nu babal a taw na kababalan langun.
- ³ Dala man pakapagena kanu Kadenan a Mapulu sa
apia endaw pan a dalepa,
ka 'gkadsusuliman nin man su penggulan nu daluaka a
taw enggu su matidtu a taw.
- ⁴ Su mananaw a kadtalu na mana unga na kayu a pakaenggay
sa bagel'u manggiginawa,
ugaid'a su salimbuten a kanggudila na pakagkalat
sa manggiginawa.
- ⁵ Su wata a temalima sa kapatidtu nu lukes'in na 'gkailay
su kabalaitungan nin,
ugaid'a su wata a babal na di nin ibpamamantag su
panduan na lukes'in.
- ⁶ Na madakel i kakawasan kanu walay nu matidtu a taw,
ugaid'a su pantiali nu daluaka a taw na pakapananggit
sa kabinasan.
- ⁷ Su kadtalu nu balaitungan na pebpayapat sa ilemu,
ugaid'a su pamusungan nu babal na dala makaenggay nin a maitu.
- ⁸ Sangat a 'gkasuatan nu Kadenan a Mapulu su
pangeni-ngeni nu matidtu,
ugaid'a 'gkabensian nin su kurban nu taw a daluaka.

Manga Palibasan 15

- ⁹Na ipegkalimu nu Kadenan a Mapulu su taw a 'bpaginapasen
nin su uyag-uyag a matidtu,
ugaid'a 'gkabensian nin su ukit'u daluaka a manga taw.
- ¹⁰Na apia entain i temaligkud kanu matidtu a lalan na
masiksa sa sangat i kapasang'in
enggu nanget a matay su taw a mabensi kanu kapatidtu lun.
- ¹¹Na apia su 'gkanganggula kanu dalepa nu namamatay
na 'gkatawan nu Kadenan a Mapulu,
na nia pan a entu su dalem'u pamusungan nu manusia!
- ¹²Su manga taw a mategel edsudi na di miug madaway,
tembu di silan mangeni sa panduan kanu manga balaitungan.
- ¹³Su magalaw a taw na magalaw i buntal'in,
ugaid'a su 'gkalidu i ginawa nin a taw na 'gkawan den na inam.
- ¹⁴Su taw a aden tuntay nin na pedtuntut sa ilemu,
ugaid'a su taw a babal na nia nin bun 'bpangilayn na kabunegan.
- ¹⁵Su 'gkabulugan a taw na tatap 'gkapasangan,
ugaid'a su magalaw i pamusungan nin na nia nin kalagidan
na su manga taw a tatap pedsela-sela.
- ¹⁶Nia tinemu i paidu bu i kaaden na taw a aden gilek'in
kanu Kadenan a Mapulu
kumin sa kawasa a madakel i pakasimuket kanu ginawa nin.
- ¹⁷Nia tinemu i kamu bu i pegken ugaid'a aden kagkakalimua nin,
kumin sa sapu i pedsedan ugaid'a dala kagkakalimua nin.
- ¹⁸Su mayaw i ulu nin a taw na pakalunsan sa kapegkalimbul,
ugaid'a su taw a masabal na pakapatelen sa kapegkalimbul.
- ¹⁹Su uyag-uyag'u makamangun na mana lalan a matilak,

Manga Palibasan 15

ugaid'a su uyag-uyag'u mapauk na mana lalan a napenu na tenek.

²⁰ Su wata a balaitungan na pakagalaw kanu dua a lukes'in,
ugaid'a su wata a babal na 'bpagawan nin sa kapantag
su dua a lukes'in.

²¹ Su taw a aden tuntay nin na matidtu su lalan a 'bpelalakawan nin,
ugaid'a su taw a dala akal'in na 'gkasuatan nin su kabunegan.

²² Su taw a madakel i 'bpamapata lun na embantas su kahanda nin,
ugaid'a su taw a dala 'bpamapata lun na dili embantas
su kahanda nin.

²³ Su taw a makasugat su sawal'in kanu manga bitiala
na makagalaw lun;
na sangat i kapia nin su kadtalu a nakatimpu.

²⁴ Su lalan nu balaitungan a taw na nia nin kabpawangan
na uyag-uyag
tembu pakatangka sekanin kanu lalan sa kapatay.

²⁵ Na 'bpagulaman nu Kadenan a Mapulu su tamuk'u manga balu,
ugaid'a pembinasan nin su kaaden nu masandag.

²⁶ Na su pengguniaten nu manga daluaka na 'gkabensian
nu Kadenan a Mapulu,
ugaid'a su mapia a kadtalu na sangat i kapia nin sia
kanu Kadenan a Mapulu.

²⁷ Su taw a kabensian nin su kapabayad na maguyag-uyag sa mauget,
ugaid'a su migkawasa sa ukit a dikena mapia na kabinasan i
mapananggit'in kanu sakambinabatan nin.

²⁸ Su taw a matidtu na 'bpamikilen nin sa mapia su ipedsawal'in,
ugaid'a kadaluakan i 'bpeliu kanu ngali nu daluaka.

Manga Palibasan 15–16

- ²⁹ Na 'bpakikinegen nu Kadenan a Mapulu su pangenin-
nu matidtu a taw,
ugaid'a matangka sekanin kanu manga taw a daluaka.
- ³⁰ Su magalaw a pamenengan na makagkagalaw sa pamusungan.
Maitu bun, su mapia a katigan na makaenggay sa bagel kanu taw.
- ³¹ Na su taw a itagu nin sa ginawa su kapapedtidtu lun
asal'a 'gkapia sekanin
na makalusud kanu manga taw a balaitungan.
- ³² Su taw a makikineg sa panduan lun na kaadenan na ilemu,
ugaid'a su taw a di makikineg sa kapatidtu lun na timbang
a inawan nin sa kapantag su ginawa nin.
- ³³ Su senep sa atay a gilek kanu Kadenan a Mapulu i
'bpagenggay sa tidtu a ilemu,
na su kababa na muletad na nia nin 'gkaunga na kabadtugan.

Su Kadenan a Mapulu i Pegkakataw kanu Langun-langun

- 16** ¹ Su taw i 'bpagitung kanu pegkahandan nin,
ugaid'a su Kadenan a Mapulu menem i mataw lun temuman.
- ² Nia kapegkailay nu uman i isa kanu penggalebeken
nin na pakasugat,
ugaid'a su Kadenan a Mapulu i mataw lun pedtimbang-timbang
kanu niat'u pamusungan nu taw.
- ³ Na itapenay nu kanu Kadenan a Mapulu su langun
nu penggalebeken nu
ka enggu pembantas su manga kahanda nu.

Manga Palibasan 16

- ⁴ Su Kadenan a Mapulu i nangaden kanu langun-taman
sia luyud kanu kahanda nin,
apeg'u kabinasan nu manga daluaka.
- ⁵ Na sangat a 'gkabensian nu Kadenan a Mapulu su
manga mapulu i muletad'in
enggu nanget a siksian nin silan.
- ⁶ Na sia makanggulalan kanu senep sa atay a gilek kanu Kadenan a
Mapulu na pakatangka su taw kanu kadaluakan a galebek.
Na sia pakanggulalan kanu kakalimu enggu katidtu
na maampun su dusa.
- ⁷ Na amaika kasuatan nu Kadenan a Mapulu su
kabpaguyag-uyag'u taw
na apia su manga kuntela nin na ipagayun nilan sekanin.
- ⁸ Nia pan mapia i paidu a pantiali a sia nakua sa mapia a ukit,
kumin kanu masela a pantiali a sia nakua sa kasalimbut a ukit.
- ⁹ Su taw i 'bpagitung u ngin i enggulan nin,
ugaid'a su Kadenan a Mapulu i pedtutulu lun.
- ¹⁰ Su kadtalu nu datu na initulun sa lekanin nu Kadenan
enggu su kapangukum'in na wagib.
- ¹¹ Su matidtu a katimbang enggu katembu na ganat
kanu Kadenan a Mapulu,
sekanin i pegkahanda kanu wagib a katimbang.
- ¹² Na 'gkabensian nu manga datu su kadaluakan a galebek,
kagina su kapendatu na nia lun pakapagkabagel na su
kanggulalan kanu katidtu.
- ¹³ Na 'gkasuatan nu datu su taw a bantang i kadtalu nin

Manga Palibasan 16

enggu ipegkalimu nin su taw a matidtu i kadtalu nin.

¹⁴ Su lipunget'u datu na pakapatay,
tembu su balaitungan a taw na 'bpaginapasen nin i
kaawa nu lipunget'u datu.

¹⁵ Na amaika magalaw su beneng'u datu na tanda i
entu na uyag-uyag;
su kinapia na ginawa nin na mana ulan a pakabubu kanu
pinamamula unan nu kasabpet lun.

¹⁶ Su katuntut sa ilemu na minuna pan sa bulawan
enggu su katuntay na minuna pan sa pilak.

¹⁷ Su kapaguyag-uyag'u matidtu a taw na pakapatangka
sa lekanin sa kadaluakan,
na apia entain i mangingat kanu lalakawan nin na
kapangabungan nin su ginawa nin.

¹⁸ Su kapulu na muletad na nia lun makatundug na kabinasan
enggu su kasandag na nia lun makatundug na kadadsang.

¹⁹ Nia tinemu i kababa na muletad a kaped'u manga miskin,
kumin sa semawit ka kanu pinanegkaw a kaaden a
kaped'u mangasandag a taw.

²⁰ Na su taw a ipamamantag'in su panduan lun na embantas
enggu mapia den a benal kanu taw u semalig kanu
Kadenan a Mapulu.

²¹ Su balaitungan na mabadtug sia kanu natuntayan nin a ilemu
enggu su kategel'in sa kadtalu na pakapapangiseg sa
katuntay nu ped a taw.

Manga Palibasan 16

- ²² Su ilemu na mana bualan a pakaenggay sa uyag-uyag
kanu apia entain a nakatuntut lun,
ugaid'a su kababal a galebek na kabinasan kanu
manga babal a taw.
- ²³ Su balaitungan a taw na 'bpagitungen nin su langun a pedtalun nin
tembu su kategel'in sa kadtalu i pakapapangiseg lun sa katuntay.
- ²⁴ Su mapia a kangadtalu na mana teneb,
pakagalaw sa manggiginawa enggu pakabagel sa badan.
- ²⁵ Na aden a entu na nia kapegkailay nu taw kanu
'bpelalakawan nin na matidtu,
ugaid'a sia kanu kaulianan nin na entu ba besen su
lalan sa kabinasan.
- ²⁶ Na su gutem'u taw i pakapapaginapas lun sa kapamantiali
ka enggu aden makasungit'in.
- ²⁷ Nia pegkahandan nu dupang a taw na kadaluakan
enggu su kangadtalu nin na mana apuy a pakatutung.
- ²⁸ Su tagakalen i pedsundul sa di kapamagayun
enggu su kapamelibak na makapabpitas kanu kabpakat.
- ²⁹ Su daluaka a taw na pendulatan nin su pagidsan nin
enggu 'bpagagaken nin kanu kadaluakan.
- ³⁰ Na su kabpesek sa mata na tanda na kasalimbut a galebek
enggu su kapendemis na tanda sa dikena mapia a niat.
- ³¹ Su kaputi na buk na mana i entu sansangan na kabpagadat,
matalima bu su entu a sansangan sia luyud kanu
matidtu a kabpaguyag-uyag.
- ³² Na nia mapia i kasabal kumin sa kawalaw

Manga Palibasan 16–17

enggu nia tinemu i kakumpen kanu ginawa kumin sa
kasakup kanu sakadalepa.

³³ Na ipebpagukit'u taw sa kapembunuta su ngin i dait a enggulan,
ugaid'a su Kadenan bun a Mapulu i pegkakataw u ngin i manggula.

Su Kadenan a Mapulu na 'Gkatawan nin su Pamusungan nu Taw

17 ¹ Nia pan tinemu i paidu bu a pegken ugaid'a
'bpamagayun i taw nin
kumin sa inidtimbaka a pegken ugaid'a di 'bpamagayun.

² Na su balaitungan a panunugun na kandatuan nin su
wata nu mapulu nin a nia nin bu pakaenggay
kanu ama nin na kayayan
taman sa kaumunan pan su entu a panunugun kanu tamuk a
ipebpusaka kanu manga wata nu mapulu nin.

³ Su bulawan enggu su pilak na pebpagukiten sa apuy asal'a
katawan u dala simbul'in,
ugaid'a su pamusungan menem'u taw na su Kadenan
a Mapulu i pedsusuliman lun.

⁴ Su taw a daluaka na nia nin bun pakikinegen na su
kadaluakan a bitiala.
Na maitu bun, su budtuden a taw na nia nin bun pakikinegen
na su pakagkaid a bitiala.

⁵ Su taw a edsudi sa miskinanan na nia nin papegkayan na
su Kadenan a nangaden lun;

Manga Palibasan 17

na nanget a masiksa su taw a entu a ikagalaw nin
su kabinasan nu ped'in.

⁶Na su manga apu na mana sansangan kanu manga kaapuan nilan
enggu su manga wata na kabadtugan nilan su manga lukes'ilan.

⁷Su kadtalu a mapia na di makadait kanu taw a babal,
na labi den a di makadait kanu 'bpamegkamal su kabudtud.

⁸Su taw a mamayad asal'a makua nin bu su kiug'u ginawa nin
na sia sa lekanin na masela a palimu su entu sa kambantas'in.

⁹Su taw a mangampun sa ped'in na malilini sa kagkakalimua,
ugaid'a su taw a labiten nin mamikal su kadupangan nu
ped'in na makabinasa sa kabpakat.

¹⁰Su taw a aden tuntay nin na makaisa bu i kadaway
lun na makatuntay den,
ugaid'a su babal a taw na apia lebpadan pan sa makamagatus
takep na di pamun makatuntay.

¹¹Su daluaka a taw a nia nin bu 'bpagitungen na kasungkang,
na ipapait sa lekanin su mapasang a mangukum a semiksa lun.

¹²Nia mapasang a madsumbak na su taw a babal a
penggugula sa kababalan
kumin kanu talaw a binatang a inagawan sa pipis.

¹³Su taw a nia nin isuli kanu kapianan na mawag
na dili tangkan na kabinasan su sakambinabatan nin.

¹⁴Su ludsuan nu ukag na mana su pinageti a napesuan sa paidu
na gagalu na di pan pegkasela na pelenen den.

¹⁵Sangat a 'gkabensian nu Kadenan a Mapulu su taw a sugaten nin
sa kawagib su dikena 'gkawagiban a matidtu a taw,

Manga Palibasan 17

na maitu bun su taw a di nin sugaten sa kawagib su daluaka a taw.

¹⁶ Ngin i katagan nin kanu taw a babal u mapamasa nin su ilemu,
inunta na dala bun sa lekanin su katuntay?

¹⁷ Su 'bpakat na tatap 'gkalimua,
na maitu bun, su edsusuled na edtatabangai sa timpu
na kamasengetan.

¹⁸ Su dala tuntay nin a taw na mategel 'bpasad,
ka 'bpangakun nin su sinembayan nu pagubay nin.

¹⁹ Su taw a malilini sa kandusa na malilini sa ukag
enggu su taw a talibadtugen^m na 'bpangilay sa kabinasan.

²⁰ Na su taw a daluaka i kapagitung'in na dili embantas
enggu su taw a budtuden na makatala sa kabinasan.

²¹ Su babal a wata enggu dala akal'in,
na lasay enggu lidu na ginawa kanu lukes'in.

²² Su kagalaw na manggiginawa na makagkabagel sa lawas,
ugaid'a u kaawan den na inam na 'gkalubay su badan.

²³ Su taw a daluaka na temalima sa bayad sa dala pakataw lun
asal'a mabigkug su matidtu a kukuman.

²⁴ Su taw a aden tuntay nin na di nin pebpitasen su ilemu,
ugaid'a su taw a babal na dala tuludu na kapagitung'in.

²⁵ Su babal a wata enggu dala akal'in,
na lasay enggu lidu na ginawa kanu mimbata lun.

²⁶ Su kapadsala kanu matidtu a taw sa dikena wagib na dikena mapia
enggu su kapakasakit kanu taw a 'gkasaligan na
masela a kalimbanan.

^m 17:19 Su **taw a talibadtugen** sa basa a Hibu na *napagkalambeg sa bungawan na walay*.

Manga Palibasan 17–18

- ²⁷ Su taw a maulam sa kadtalu nin na aden ilemu nin
enggu su taw a matenggaw i ulu nin na aden tuntay nin.
- ²⁸ Na apia man su babal na mana bun balaitungan amaika lemenek
enggu mana bun aden tuntay nin amaika dili edtalu.

Su Kalumbuk sa Bitiala

- 18** ¹ Su taw a di lemumbuk sa ped'in na nia nin bu
'bpagitungen na ginawa nin,
di sekanin munut sa manga mapia a atulan.
- ² Su taw a babal na di malilini 'gkataw,
ugaid'a kalilinian nin mayag i lekanin bu a itungan.
- ³ Su kanggula sa kadaluakan enggu kayayan
na nia nin 'gkaunga na kandimaya.
- ⁴ Su kadtalu nu balaitungan na mana kadalem'u pused'u lagat
enggu su bualan nu ilemu na mana leges'a ig a
pakaganat kanu sampaw.
- ⁵ Na su katampil kanu daluaka a taw na dikena mapia
enggu su kaawa sa kawagib kanu matidtu a taw na
dikena bun mapia.
- ⁶ Su kadtalu nu babal a taw na kadsabapan na kapamagukag
enggu nia bun ba i kadsabapan na kapakasakit lun.
- ⁷ Na su kanggungali nu babal a taw i makabinasa lun
enggu nia bun makatipu lun na su kangadtalu nin.
- ⁸ Su kadtalu nu tamelibaken a taw na kalinian makikineg

Manga Palibasan 18

a mana pegken a mapia i nanam'in a 'bpananalusan
kanu didalem'u tian.

⁹ Su kapauk na suled'u kapaminasakan.

¹⁰ Su Kadenan a Mapulu na mabagel a kuta,
sa lekanin pabpelindung su taw a matidtu asal'a di kagkaidan.

¹¹ Su kakawasan nu kawasa a taw na mana su ciudad
a pinagalad sa mabagel,
na sia sa kanilan na malambeg i entu a alad a pendalinding kanilan.

¹² Su kapulu na muletad na nia nin unga na makapalusak,
ugaid'a su kababa na muletad na nia nin unga na kabadtugan.

¹³ Su taw a semumpat sa di nin 'gkatawan su pemitialan
na babal enggu pakayaya.

¹⁴ Su kabagel'a manggiginawa na makadtabang kanu taw
kanu di kapegkapia na ginawa nin,
ugaid'a u kaawan den sekanin na inam na ngin den i manggula nin?

¹⁵ Su taw a aden tuntay nin na pedtuntut sa ilemu;
su taw a balaitungan na 'bpaginapasen nin 'bpangilay su ilemu.

¹⁶ Su kapangenggay, na ukit su entu sa kakua kanu manga kahanda
enggu makaagak su entu lu kanu manga balapantag a taw.

¹⁷ Su taw a mauna pakapanudtul kanu walay na kukuman
na mana entu ba i pakabenal
gagalu na di pan sekanin 'gkasumalia nu sabala.

¹⁸ Su kapebpalabunuta na pakagugud kanu di kabpamagayun;
pakagugud i entu kanu ukag'u mangabagel a taw.

¹⁹ Malegen imbalingan su nageba a kabpakat ka minuna pan i
kapasang'in kanu kaludep kanu pinagalad a ciudad,

Manga Palibasan 18–19

ka su ukag'ilan na mana kailut'u manga kadamu nu bungawan.

²⁰ Na sia kanu unga nu kadtalu nu taw na pembalasan sekanin,
nia nin bun masabpet na su unga nu kangadtalu nin.

²¹ Na magidsan i uyag-uyag atawa ka kapatay na sia pakasungu
kanu ngin i kadtalu nu taw,
na su taw a malilini sa kanggugungali na masabpet'in
bun su unga nin.

²² Su mama a makatun sa magkaluma nin na nakabungkal
sa kakawasan
enggu nakatalima sa palihala kanu Kadenan a Mapulu.

²³ Su miskin a taw na mapia i kapangeni nin sa tabang,
ugaid'a su kawasa a taw na masakit i kasumpat'in.

²⁴ Na aden pakat a pakabinasa sa kabpakat,
ugaid'a aden pakat a minuna pan sa kadsuled i kabpakat'in.

Su Uyag-uyag a aden Gilek'in kanu Kadenan a Mapulu

19 ¹ Nia tinemu i miskin a taw a maguyag-uyag sa matidtu
kumin kanu babal a taw a napenu na katagakal.

² Na su kapaginapas a di nin den 'bpagitungen na nia nin
'gkaulianan na dala katagan nin
enggu su taw a masasaw i galebek'in na makasibay.

³ Amaika 'gkabinasa su taw sabap kanu kababalan nin,
na nia nin pedsenditan na su Kadenan a Mapulu.

⁴ Su taw a kawasa na madakel i pebpakat lun,
ugaid'a su taw a miskin na pedtangkan nu manga pakat'in.

Manga Palibasan 19

- ⁵ Su taw a edsaksi sa dikena bantang na nanget a masiksa;
su budtuden a taw na di nin kapalalaguyan su kukuman lun.
- ⁶ Na su 'gkaunutan na panunugaten nu madakel a taw
enggu pakat'u madakel a taw, su taw a mategel mangalimuan.
- ⁷ Na su miskin a taw ka 'bpelidasan nu pagali nin,
na labi den su manga pakat'in a lemidas lun!
Na u pangenian nin silan sa tabang na di silan temabang.
- ⁸ Na su taw a temuntay na ipegkalimu nin i ginawa nin
enggu su taw a ulaman nin su natuntayan nin na embantas.
- ⁹ Su taw a edsaksi sa dikena bantang na nanget a masiksa
enggu su budtuden a taw na mangagan bu i umul'in.
- ¹⁰ Na amaika su taw a babal ka di dait a makapaguyag-uyag sa mapia,
na labi lawan den a di dait a kandatuan nu ulipen su manga datu.
- ¹¹ Na su ilemu nu taw i 'gkasunguan nu kasabal'in
enggu kabadtugan nin su kadsabal'in kanu taw a nakandusa lun.
- ¹² Su lipunget'u datu na manabia ka pan i inggel'u alimaw,
ugaid'a su kapianan nin na mana namug a pakalumes
kanu manga utan.
- ¹³ Su wata a babal na kabinasan kanu ama nin
enggu su tagukagen a kaluma a babay na mana atep a
aden bisay nin a 'bpagigisan na ulan.
- ¹⁴ Su walay enggu kakawasan na 'gkabpusaka ebpun sa lukes,
ugaid'a su balaitungan a kaluma a babay na ebpun
kanu Kadenan a Mapulu.
- ¹⁵ Su taw a mapauk enggu kadtulug-tulug bu i galebek'in
na kaguteman.

Manga Palibasan 19

- ¹⁶ Na su taw a maginugut sa panduan lun na 'gkalendu i umul'in,
ugaid'a su taw a da den sempad'a penggulan nin na matay.
- ¹⁷ Su taw a mangalimuan sa miskin na mana sekanin
napasembay kanu Kadenan a Mapulu,
kagina imbalingan sa lekanin nu Kadenan su entu
sa ukit a mapia a balas.
- ¹⁸ Patidtu nu su manga wata nu gagalu na aden pamun inam'ilan,
di nu pedsuguti a nia nilan kabpawangan na kabinasan.
- ¹⁹ Su taw a bukasu na pandaya ka den a masiksa,
ka amaika tabangan nengka, na timbang a inisundul'engka
sekanin sa kabpapaluman nin lun enggula.
- ²⁰ Na pakikineg ka su panduan enggu su kapatidtu sa leka,
ka nia nin i entu ulianan na kaadenan ka na ilemu.
- ²¹ Su manusia na madakel i pegkahandan nin,
ugaid'a nia bun matuman na su ngin i kalinian nu
Kadenan a Mapulu a manggula.
- ²² Nia tanu 'gkalilinian kanu taw na su katulangedan nin,
tembu nia tinemu su miskin a taw kumin kanu taw a budtuden.
- ²³ Su gilek kanu Kadenan a Mapulu na makagkalendu sa umul,
na apia entain i aden lun su entu na makalilintad i ginawa
nin enggu makatangka sa makagkaid.
- ²⁴ Aden taw a pupus den i kapauk'in ka magaga nin den
i kakuwit'in sa pegken nin,
ugaid'a di nin den magaga semungit.
- ²⁵ Na tapidasi ka su taw a masudi ka u mailay nu taw a dala
sabut'in su entu na kaadenan na sabut.

Manga Palibasan 19–20

Na daway ka su taw a aden tuntay nin ka makin
mangiseg su kinatuntay nin.

²⁶ Su wata a mapakapasang sa ama nin enggu mamugaw sa ina nin,
na kayayan i pakaenggay nin.

²⁷ Dua na manga wata, amaika di nengka pakikinegen
su manga panduan sa leka,
na tinaligkudanan nengka su manga panduan a
pakaenggay sa ilemu.

²⁸ Su edsaksi sa dikena bantang na 'gkatataungat'in su kukuman
enggu su taw a daluaka na malilini a benal sa kadaluakan.

²⁹ Na naadil den su kasiksan kanu manga taw a masudi
enggu su katapidas kanu manga taw a babal.

Su Taw a Balaitungan na Lemidas sa Kasamukan

20 ¹ Su kapalalangut na nia nin unga na kasudi enggu kasamukan,
tembu su taw a palalangut na dala tuntay nin.

² Su lipunget'u datu na manabia ka pan i inggel'u alimaw,
na apia entain i semakit sa ginawa nin na edtalakisin nin.

³ Su kalidas kanu kasamukan na tanda na kabadtugan,
ugaid'a su manga taw a babal na mangilay a benal
sa ukit'a kapagukag.

⁴ Su taw a mapauk ka di demadu sa timpu na kapamula
na dala mapagagani nin sa timpu na kasabpet.

⁵ Su kahanda nu taw na mana kadalem'u lagat,
ugaid'a 'gkagaga i entu pedtengkad'u taw a aden tuntay nin.

Manga Palibasan 20

- ⁶ Madakel i taw a pedtalun sa senep kun sa atay i katidtu nilan,
ugaid'a ngintu, aden ba kanilan i tidtu a kasaligan?
- ⁷ Na sangat i kapia nin kanu manga muliataw
amaika matidtu su lukes'in enggu 'bpaguyag-uyag sa matidtu.
- ⁸ Amaika su datu ka mangukum den,
na 'bpagayaken nin sa mapia u entain i minggula sa mawag.
- ⁹ Na entain ba i makadtalu sa “Saki na ikelas i pamusungan nin
enggu dala kadupangan a pinggula ku”?
- ¹⁰ Saben-sabenal a 'gkabensian nu Kadenan a Mapulu su salimbuten
i katimbang'in enggu katembu nin.
- ¹¹ Na pidsan pan su manga wata na 'gkailay den i ula-ula
nilan sia kanu galebek'ilan,
'gkailay lu ba u ngintu, matidtu atawa ka ikelas su
kabpaguyag-uyag'ilan.
- ¹² Su mata a dait a ibpagilay enggu su tangila a dait a ibpakikineg
na su Kadenan a Mapulu i nangaden lun.
- ¹³ Amaika nia nengka bu kalilinian i katulug na 'gkamiskin ka,
ugaid'a amaika di ka edtulug-tulug ka maginapas ka
na aden makan nengka.
- ¹⁴ Na aden taw a 'bpanila-tilan nin su 'bpamasan nin sa nia nin
pedtalun na “Dala lantek'in i nia!”
inunta na u makatangka bu a entu na ipembabadtug'in den.
- ¹⁵ Na balapantag su manga bulawan enggu su balaalaga
a manga watu,
ugaid'a minuna pan i kabalabantag'in su kadtau
nu balaitungan a taw.

Manga Palibasan 20

¹⁶ Paenggay ka sa apia ngin a langun-taman su taw a 'bpangakun
nin su nautang'u lapu a taw.

Na apas ka a benal i aden makaenggay nin a pamagel
sa kabayad'u lapu a taw sa leka.

¹⁷ Su pegken a nakua sa ukit'a kasalimbut na mapia
mambu i nanam'in kanu taw,
ugaid'a nia nin ulianan na mana pedtad kanu ngali.

¹⁸ Na amaika mangeni ka sa panduan na embantas
su kahanda nengka,
tembu da ka lemu sa pembunuan amaika di ka
makapangeni sa mapia a papata.

¹⁹ Su taw a tamelibaken na 'gkadthalu nin su apia di dait a pedtalun,
tembu lidasi nu su taw a maya ba i ula-ula nin.

²⁰ Amaika su taw ka idsinta nin su dua a lukes'in
na di 'gkalendu i umul'in a mana su palitan a pebpatay.

²¹ Amaika su ipebpusaka a tamuk ka edtagadan i kakua lun
na sia sa kaulianan na gay na dikena palihala i kabpawangan nin.

²² Da ka a benal manuli-suli,
ka makin idedsa nengka kanu Kadenan a Mapulu ka sekanin
bu i mataw sa leka maninindeg.

²³ Saben-sabenal a 'gkabensian nu Kadenan a Mapulu su salimbuten
i katimbang'in enggu katembu nin.

²⁴ Su Kadenan a Mapulu i pegkakataw kanu talaguy
nu uyag-uyag'u taw,
tembu dala taw a makagaga malung kanu talaguy nu uyag-uyag'in.

²⁵ Di dait a edsasaw 'bpasad kanu Kadenan a Mapulu

Manga Palibasan 20–21

ka aden a entu na kadsenditan sia kanu kaulianan nin.

²⁶ Su balaitungan a datu na 'bpagayaken nin sa mapia u
entain i minggula sa mawag,

ka u entain i minggula sa mawag na pedsiksan nin.

²⁷ Su pamikilan enggu manggiginawa nu manusia na mana palitan
a ibpagenggay nu Kadenan a Mapulu,
asal'a 'gkadsusuliman su dalem'u pamusungan nu taw.

²⁸ Su kakalimu enggu su katidtu nu datu i pakadalinding lun;
mananalusan su kapendatu nin sia makanggulalan
kanu kakalimu nin.

²⁹ Nia kabadtugan nu manguda a taw na su kabpanasang'u kabagel'in,
nia menem kabadtugan nu matua den a taw na su kaputi na buk'in.

³⁰ Su manga betay enggu su manga baneg na pakapatangka
sa dikena mapia a galebek
enggu pakapambagu kanu pamusungan nu taw.

Su Kadenan a Mapulu i Pegkahanda sa Langun

21 ¹ Su Kadenan a Mapulu i pegkakataw kanu pamikilan nu datu a
mana bun su kapegkiug-kiug'in kanu leges'a ig;
sekanin i pegkahanda lun sa apia endaw nin papedsangulen.

² Nia kapegkailay nu manusia kanu penggalebeken nin na pakasugat,
ugaid'a nia nin kabantang na su Kadenan a Mapulu i mataw lun
pedtimbang-timbang kanu niat'u pamusungan nu taw.

³ Nia labi a 'gkasuatan nu Kadenan a Mapulu na su kanggula
sa ngin i wagib enggu matidtu

Manga Palibasan 21

kumin kanu ipegkurban sa lekanin.

⁴ Su katalibadtug enggu su kamamasela na kadusan,
na maya ba su talaguy na uyag-uyag'u manga daluaka a taw.

⁵ Su kahanda nu manga taw a makamangun na embantas,ⁿ
ugaid'a su taw a masasaw i galebekan nin na 'gkamiskin.

⁶ Su kakawasan a nakua sa ukit'a kasalimbut
na mana litag a pakapatay enggu mangagan bun 'bpapas.

⁷ Nia bun makabinasa kanu dupang a taw na su galebekan
nin a kadaluakan,
kagina inikias'in su kanggula sa ngin i wagib.

⁸ Su ula-ula nu manga daluaka na pakasibay,
ugaid'a su kabpaguyag-uyag'u manga ikelas na matidtu.

⁹ Nia pan mapia a pegkakalebenan su untul'u walay^o
kumin sa lu kanu ludep'u walay a nia nengka tagapeda
na su kaluma a tagukagen.

¹⁰ Nia bu 'gkapaginagkay nu manga dupang a taw na kadaluakan.
Dala lat'a nanam'ilan kanu manga ped'ilan.

¹¹ Amaika siksang su manga masudi na kaadenan na
tuntay su paidu i tuntay nin.

Na amaika nia pamapatan su balaitungan na makin
mangiseg su nasabutan nin.

ⁿ 21:5 Su**embantas** na ped a maena nin na *munga sa mapia*.

^o 21:9 Su**untul'u walay** na mana nia ba i nabaluy a atep'u walay kanu entu a timpu. Su atep'u walay paganay na pantal.

Manga Palibasan 21

- ¹² Su Kadenan bu a Mapulu i ikelas sa langun, pedsusulimanen
nin su sakambinabatan^P nu manga daluaka,
sekanin bun i papedtingguma sa kasiksan kanilan.
- ¹³ Su apia entain a di nin ipamamantag su kabpangeni
sa tabang'u manga miskinan,
na dala bun mamamantag lun amaika mauma su timpu a
sekanin menem i mangeni sa tabang.
- ¹⁴ Su kasisip sa kuleta kanu taw ka inggay sa dala makataw lun
na makaawa sa sakit'a ginawa.
- ¹⁵ Amaika nia pakatimbabaw su kawagib na 'gkangagalaw
su manga matidtu,
ugaid'a su daluaka a manga taw na pebpatay na gilek.
- ¹⁶ Su apia entain a lidasan nin su gugud a kapaguyag
na nanget a nia nin kabpawangan na pakubulan.
- ¹⁷ Su taw a nia nin bu kalilinian na kaudal sa tamuk sa
kagkakalini enggu kainem sa makalangut
na 'gkamiskin enggu di makasesengaw.
- ¹⁸ Su manga daluaka enggu su di kangasaligan a taw
na silan su makatala kanu kasiksan a pinagadil'ilan kanu
manga ikelas enggu matidtu.
- ¹⁹ Nia pan mapia su kagkaleben kanu dalepa a dala taw nin
kumin sa nia madtagapeda su tagukagen enggu malemu
malipunget a kaluma.
- ²⁰ Su walay nu balaitungan na napenu na kakawasan enggu tamuk,

^P 21:12 Su **sakambinabatan** na ped a kapedtalu lun na sakatiwalayan atawa ka sakapamilya.

Manga Palibasan 21

ugaid'a su babal na ibpeden nin magudal su langun
na aden sa lekanin.

²¹ Na apia entain i maginapas kanu kaikelasan enggu kapangalimuan
na 'gkalendu i uyag-uyag'in enggu mabadtug.

²² Su mapulu a balaitungan na magaga nin magitung u
panun i kasakup'in kanu mabagel a siudad a
napenu na manga sundalu
taman sa magaga nin mapadadsang su mabagel a alad a
pedsaligan nilan a pendalinding kanilan.

²³ Su taw a abungan nin su ngin i 'bpeliu kanu ngali nin
na makalidas sa samuk.

²⁴ Nia pembedtuan kanu taw a talibadtugen enggu
masandag na masudi
kagina dala idsan nin su kasandag'in.

²⁵ Nia bun makapatay kanu mapauk a taw na su
'gkapaginagkay nu atay nin
kagina di sekanin malilini enggalebek;

²⁶ nia nin bu 'gkapangingalap sa uman-uman gay na
enggan bu sekanin
ugaid'a su matidtu a taw na 'bpangalimuan sa dikena
'bpagalang-alang.

²⁷ Sangat a 'gkabensian nu Kadenan a Mapulu su
ipegkurban nu manga daluaka
labi den amaika nia nilan kahanda sa kapenggula
sa entu na kadaluakan.

²⁸ Su budtuden a saksi na nanget a masiksa,

Manga Palibasan 21–22

ugaid'a su pedtalu sa ngin i bantang na matalima su ipedsaksi nin.

²⁹ Su daluaka a taw na 'bpamagigiling bu kanu langun
na penggulan nin,

ugaid'a su matidtu a taw na 'bpagitungen nin sa
mapia su penggulan nin.

³⁰ Na dala ilemu atawa ka tuntay enggu kahanda
a makagaga semungkang kanu Kadenan a Mapulu.

³¹ Sia sa timpu na kapembunua na ibpagadil sa mapia su manga kuda,
ugaid'a su kabpanaban na su Kadenan bun a Mapulu
i pegkakataw lun.

Su Kakawasan enggu su Kabadtugan

22 ¹ Su ingala a mapia i badtugan lun na minuna pan
i kapia nin kanu kakawasan,
kagina su kabpagadat'u taw na minuna pan i kabalapantag'in
kanu pilak enggu bulawan.

² Su miskin an enggu su kawasa na dala kambidayan nilan
kagina su Kadenan bun a Mapulu i nangaden kanilan.

³ Su taw a aden tuntay nin na 'bpelidasan nin su
pakauma a makagkaid,
ugaid'a su manga dala tuntay nin na di nilan 'bpelidasan
su makagkaid tembu 'gkagkaidan silan.

⁴ Nia tidtu-tidtu a balas'u senep sa atay a gilek kanu Kadenan a
Mapulu enggu kababa na muletad
na kakawasan, kabadtugan enggu malendu a kapagumul.

Manga Palibasan 22

- ⁵ Su lalan a 'bpelalakawan nu daluaka a taw na napenu
na sudang enggu litag,
tembu lidasan su entu nu apia entain a 'bpagulaman
nin i ginawa nin.
- ⁶ Pamandu nu su manga wata nu sa matidtu a kapaguyag-uyag,
ka madtapik'ilan su entu taman sa kanu kagkatua nilan.
- ⁷ Su manga miskin na pegkiug-kiugan nu manga kawasa,
na mapangungulipen nu sinembayan su sinemembay.
- ⁸ Su taw a namula sa kadaluakan na nia nin bun
masabpet na kabinasan;
su taw a usalen nin su kapegkagaga nin sa kapakapasang
sa ped'in na di embantas.
- ⁹ Su taw a mangalimuan na kapalihalan,
kagina 'bpangumunan nin kanu makan nin su manga miskin.
- ¹⁰ Paawan su masudi a taw ka enggu madala su kapamagukag
taman sa katelenan su di kabpamagayun enggu su kapagkaya.
- ¹¹ Su taw a ikelas i pamusungan nin enggu mananaw i kadtalu nin
na apia su datu na mabpakat'in.
- ¹² Su Kadenan a Mapulu na pedtiakapan nin su tidtu a ilemu,
ugaid'a ipebpagilay nin i su kadtalu nu di kangasaligan
a taw na kabudtud.
- ¹³ Nia kadtalu nu mangapauk a taw na maya ta kun
sa imatayan silan na alimaw amaika mameliu silan.
- ¹⁴ Su kadtalu nu talakiuga a babay na mana kalut a madalem,
na apia entain i kalipungetan nu Kadenan a Mapulu
na maulug lu ba.

Manga Palibasan 22

- ¹⁵ Su kadaluakan na nakaukil den kanu pamusungan nu manga wata,
ugaid'a maawa i entu sa lekanin sa ukit'a kabetay
lun sa kapatidtu lun.
- ¹⁶ Su apia entain i pakapasangan nin su manga miskin
asal'a kaumanan su kakawasan nin,
atawa ka nia nin pangenggan na su manga kawasa
bun ka aden 'gkaalap'in lun
na nia nin kabpawangan na kamiskin.

Su Telupulu a Palibasan nu manga Alim

- ¹⁷ Na pakikineg ka sa mapia enggu itagu nengka sa ginawa
su kangadtalu nu balaitungan,
ipamula nengka kanu pamusungan nengka su ibpamandu
ku a nia sa leka.
- ¹⁸ Ka sangat man i kapia nin amaika itagu nengka i nia
kanu pamusungan nengka
enggu su langun nu nia na magaga nengka edtalu.
- ¹⁹ Na ipamandu ku sa leka saguna su nia,
ka enggu di madadag su salig'engka kanu Kadenan a Mapulu.
- ²⁰ Na saguna na ipedsulat ku den sa leka su telupulu a nia
a palibasan enggu ilemu nu manga balaitungan.
- ²¹ Na nia ba i mamandu sa leka sa u ngin i kasaligan
enggu bantang a kangadtalu,
ka enggu nengka masawal sa mapia su sinemugu sa leka.

Manga Palibasan 22–23

²²Di ka mangagawi su manga miskin
atawa ka di ka mawai sa kawagib kanu walay na kukuman su
pamakanasisita sabap sa manga miskin silan,

²³kagina su Kadenan a Mapulu i maninindeg kanilan,
na binasan nin su apia entain a mapakabulug kanilan.

²⁴Na di ka pebpakat su taw a mayaw i ulu nin
atawa ka di ka pedtagapeda su taw a malemu malipunget

²⁵asal'a di ka makailing sa lekanin
ka enggu di ka kagkaidan.

²⁶Di ka pedtalegkebi su utang'u ped a taw,
atawa ka da ka mangaku sa kabayad'u lun.

²⁷Ka amaika dala makabayad'engka lun,
na apia su 'bpagigan nengka na kuan nilan.

²⁸Di ka malin su tanda nu dulunan
a inibetad pan nu manga kalukesan nengka.

²⁹Na ilay nu ba su taw a mategel i kanggalebek'in
ka lu sekanin pakanggalebek kanu manga datu,
dikena lu kanu kadsalilidan a manga taw.

23 ¹Amaika nia nengka makapagadapa keman na su
balapantag a taw
na edsusuliman ka sa mapia su sia kanu kaadapan nengka.

²Ka amaika seka su taw a malilini a benal keman

Manga Palibasan 23

na tigkeli ka su kapegkalilini nengka pegkan.

³ Di ka pedsekeli pegkan su initalagad sa leka
kagina aden a entu na 'bpagilayanan ka nilan bu.

⁴ Di ka papegkapasangi i ginawa nengka sa kagkawasa nengka,
nia dait na mataw ka bun mangintelenen.

⁵ Kagina su kakawasan na sakelap mata bu na 'gkadadag
a mana su lumalagit a pakatekaw demun 'bpeledtu
lu kanu kawang-kawangan.

⁶ Da ka pegkan kanu pegken nu taw a masingit;
di ka pedsekeli su mapia i nanam'in a initalagad'in sa leka a makan.

⁷ Kagina su maya ba a taw na mategel magitunga
sa nia nin edtalun na “Edtantu kanu keman!”
Ugaid'a sia kanu pamusungan nin na dikena besen i entu bantang.

⁸ Na makauta nengka su nakan nengka
enggu da bun natagan nu kinapamedta nengka lun.

⁹ Di ka ipembitiala su taw a babal
kagina di nin bun enggan sa kapantag su mangapia
a panduan nengka lun.

¹⁰ Di ka malin su tanda nu dulunan a inibetad pan nu kalukesan,
atawa ka di ka kemua su lupa nu manga ilu

¹¹ kagina mabagel su Kadenan a 'bpaninindeg kanilan.
Na sekanin i magkuntela nengka kanu kapapegkabulug kanilan.

Manga Palibasan 23

- ¹² Ipamula nengka kanu pamusungan nengka su manga
panduan sa leka
enggu pakikineg ka sa mapia su manga pamandu sa leka.
- ¹³ Patidtu ka su manga wata nengka,
ka di nin bun ipatay su kabetay nengka lun.
- ¹⁴ Amaika betayn nengka silan sa kapatidtu lun,
na inilipuas'engka silan kanu nanget a kapatay.
- ¹⁵ Dua na manga wata, amaika endatu den sa leka su ilemu,
na ikagalaw i entu nu pamusungan ku.
- ¹⁶ Amaika nia den lemiu kanu ngali nengka su katidtu,
na ikagalaw i entu nu manggiginawa ku.
- ¹⁷ Di ka a benal pedsekeli su manga baladusa,
ka nia pan mula na makin ka papanalus su uman-uman gay a
gilek'engka kanu Kadenan a Mapulu
- ¹⁸ ka kanu maya ba a ukit na nanget a mapia i katamanan nengka
enggu su inam'engka na di madadag.
- ¹⁹ Dua na manga wata, pakikineg ka enggu pagitung ka sa mapia,
papanalus ka su kabpelalakaw nengka kanu lalan a matidtu.
- ²⁰ Da ka magigiamung kanu manga palalangut,
atawa ka kanu manga taw a mamegkan a benal sa subela-subela.
- ²¹ Kagina su manga palalangut enggu su mamegkan a benal

Manga Palibasan 23

na nia nilan kabpawangan na mamiskin ka malilini
a benal silan temulug
taman sa nia nin bun den mambalegkas na ibpamunas.

²² Pakikineg ka su ama nengka a minuyag sa leka
enggu di ka mawai sa kapantag su ina nengka amaika matua den.

²³ Paginapasi ka temuntut su ilemu, su katidtu, su katuntay
enggu su mangapia a pamandu;
di ka a benal i entu mawai sa katagan.

²⁴ Sangat a magalaw su ama nu matidtu a wata;
na magalaw su entain i aden wata nin a balaitungan.

²⁵ Na enggi ka sa kagalaw su dua a lukes'engka;
enggi ka sa kagalaw su mimbata sa leka.

²⁶ Dua na manga wata, pakikineg aku nengka sa mapia,
ilingi ka su ukit'u kabpaguyag-uyag ku.

²⁷ Kagina su sundal a babay na mana sekanin kalut a
madalem enggu masimpit,

²⁸ mana sekanin dupang a 'bpagayan sa kapanegkawan nin.
Sekanin i sabapan nu kapegkadakel'u manga mama a pegkiuga.

²⁹ Na entain ba i aden lidu na ginawa nin enggu maugat
i 'bpagitungen nin?
Entain ba i nakaaden sa ukag enggu madakel i
buku na ginawa nin?

Manga Palibasan 23–24

Entain ba i napalian sa dala kapantag'in? Entain ba
i migkaliga i mata nin?

³⁰ Na entain pan u dikena su manga taw a mauget a gay na
'bpaginem bu sa makalangut
enggu su malilini sa langun na pinadsisimbul a makalangut.

³¹ Na tembu di ka pedsekeli su makalangut u mailay nengka
den su kaliga nin lu kanu basu
a mana mapia a benal sa bakelengan.

³² Kagina nia mauli sa entu na mana ka tinuka na nipay a bisa

³³ taman sa madakel den i mailay nengka a dikena den kadsalilidan
enggu madakel den i mapagitung'engka enggu madtalu
nengka a sakalebu.

³⁴ Nia nengka lun kalagidan na mana ka lu pedtulug kanu
pulu nu layag a lu kanu luk'u lagat.

³⁵ Daka nia nengka madtalu na “Aden minetay sa laki
ugaid'a da ku kasakiti.

Aden minadas sa laki ugaid'a da ku magedam.

Nia ba ka maawa den i langut ku a nia ka minem
aku menem 'bpaluman.”

24 ¹ Na di nu pedsekeli su daluaka a manga taw
enggu di nu a benal mangingalap i kabpakat'u kanilan.

² Kagina nia nilan bu 'bpagitungen na kadaluakan
enggu nia nilan bu pembitialan na makagkaid sa ped a taw.

³ Na sia makanggulalan kanu ilemu enggu katuntay
na makapatindeg su walay enggu mapasad sa mapia.

Manga Palibasan 24

- ⁴ Na sia makanggulalan kanu kabalaitungan na mapenu na
mangapulu i alaga nin a langun-taman
enggu mangapia i palas'in a tamuk su manga bilik'u entu.
- ⁵ Su taw a balaitungan na lawan pan i kabagel'in kumin
kanu mabagel a taw
enggu su taw a aden tuntay nin na makin mangiseg su kabagel'in.
- ⁶ Ka sabap kanu mangapia a papata nu manga balaitungan na
magaga nengka enggulalan su kambunua
enggu sabap kanu kadakel'u 'bpamitua na manaban ka.
- ⁷ Su ilemu na di kasabutan nu taw a babal
tembu sia kanu bitiala nu 'gkangaunutan na dala madtalu nin.
- ⁸ Su taw a nia nin bu pegkahandan na kadaluakan
na mabadtug sekanin sa kapangaden sa kasamukan.
- ⁹ Nia bu pegkahandan nu manga babal na kadusan
enggu su manga masudi na 'gkabensian nu manga taw.
- ¹⁰ Amaika kaawan ka na inam sa timpu na kamasengetan,
na nia nin maena na saben-sabenal a malubay ka.
- ¹¹ Na edtabangi ka su manga taw a 'bpagimatayan sa
dala kadupangan nin
enggu ilipuas'engka silan.
- ¹² Ugaid'a u nia nengka idawa i dala sabut'engka sa nan a nanggula,

Manga Palibasan 24

na su Kadenan man a Mapulu i pakataw kanu dalem'u
pamusungan nengka.

Katawan nu Kadenan i entu kagina sekanin i pakailay
enggu sekanin i pembalas kanu ngin i penggalebeken nengka.

¹³ Dua na manga wata, kan kanu sa teneb ka mapia i nanam'in,
mamis man su teneb a 'bpagigis kanu walay nu batiukan.

¹⁴ Na maya bun ba su ilemu, makagkapia sa manggiginawa.
Amaika matuntut'engka su entu na 'gkapia su katamanan nengka
enggu su inam'engka na di madadag.

¹⁵ Di nu lemusudi su walay nu matidtu a taw a mana su
penggulan nu daluaka a manga taw,
di nu pendupangi su pegkalebenan nilan.

¹⁶ Ka apia makapitu pan man makadadsang su matidtu a
taw na makambangun bun,
ugaid'a su daluaka a manga taw na mabina-binasa na tiuba.

¹⁷ Di ka ipegkagalaw amaika kagkaidan su kuntela nengka.
Di ka ipegkapia na ginawa su kinagebpa nin

¹⁸ kagina amaika mailay nu Kadenan a Mapulu su entu
na di nin kalilinian su entu.

Na amaika maitu na di nin den silan siksan.

¹⁹ Di ka 'bpelidua i ginawa nengka sabap kanu daluaka a manga taw.
Di ka a benal silan pedsekeli,

Manga Palibasan 24

²⁰ kagina dala mapia a kabpawangan nu uyag-uyag'u
daluaka a manga taw,
ka mana silan palitan a pebpenus-penus.

²¹ Dua na manga wata, ikagilek'engka su Kadenan a
Mapulu, maitu bun su datu;
da ka a benal magigiamung kanu manga taw a
pedsungkang kanilan.

²² Kagina su kabinasan kanu manga daluaka na makatingguma
sa apia ngin a kutika;
dala mataw lun u ngin i kabinasan a ipatingguma sa kanilan
nu Kadenan a Mapulu enggu su datu.

Su Ped a manga Palibasan

²³ Nia su ped a palibasan nu balaitungan a manga taw.
Su kasulamig a kapangukum na dikena mapia.

²⁴ Kabensian enggu idsinta nu manga taw kanu apia endaw a bangsa
su apia entain a di semugat sa kawagib kanu daluaka.

²⁵ Ugaid'a apia entain i semugat sa kawagib kanu daluaka,
na mapia i kapaguyag-uyag'in enggu kapalihalan sekanin.

²⁶ Su bantang a kasawal na mana sium a tanda nu ikelas a kabpakat.

²⁷ Pagadil ka muna su kauyagan nengka
enggu su 'bpangangawidan nengka,
entu pan ka patindeg ka sa walay.^q

^q 24:27 *patindeg ka sa walay* Nia ped a maena nin na embilawataw.

Manga Palibasan 24–25

²⁸Na da ka pedsaksi sungkang kanu pagubay nengka
sa dala amadan nin
enggu da ka pembudtud.

²⁹Di ka pedtalua i “Sulian ku sekanin,
imbalingan ku sa lekanin su pinakaidan nin sa laki.”

³⁰Minukit aku kanu 'bpangangawidan enggu pamumulanen
nu taw a mapauk enggu dala akal'in,

³¹na nailay ku i entu a napenu na utan a sagiket enggu sampinit,
na su pagalad'in na nangageba den.

³²Na initagu ku kanu pamikilan ku su nailay ku a entu
enggu masela i natuntayan ku kanu entu a nasipatan ku.

³³Na su kadtulug-tulug, kabpapangintelenen
enggu kadsasakupu sa lima,

³⁴na di ta 'gkatekawan na pakatingguma su mapasang a 'gkatamanan
a mana su kapegkauma nu tanegkawn a minggumatalem.

Su Ped a manga Palibasan nu Datu Sulaiman

25 ¹Nia su ped a palibasan nu Sulaiman
a inisulat'u manga taw nu datu nu Yahuda a su Hisikaya.

²Pembadtugen su Kadenan sabap kanu manga kahanda
nin a nakapagena.

Ugaid'a su manga datu na pembadtugen silan kagina 'gkagaga
nilan pedsinantal sia kanu manga taw su 'gkanganggula.

Manga Palibasan 25

- ³ Na u ngin i kalambeg'u kawang-kawangan enggu
kadalem'u kalupan
na maitu bun ba i di katengkad kanu pamikilan nu manga datu.
- ⁴ Su pilak na pedtunagen muna ka enggu 'gkaawa su simbul'in
entu pan ka 'bpandayan nu panday.
- ⁵ Na maitu bun ba, nasisita a iawa nu datu su entain i
daluaka kanu 'gkangasaligan nin
ka enggu pakanggulalan su katidtu kanu pendatuan nin.
- ⁶ Di ka ipebpulu i ginawa nengka sia kanu adapan nu datu
atawa ka di ka ibpeluyud i ginawa nengka kanu
balapantag a manga taw.
- ⁷ Ka nia mapia i su datu demun i mangenggat sa leka mayan
lu kanu balapantag a manga taw
kumin sa makagkaya ka sa kapaawa sa leka kanu adapan nilan.
Apia ngin i mailay nengka
- ⁸ na da ka muna manudtul mamagayas sa walay na kukuman
ka aden a entu na sia sa ulianan nin na seka i makagkaya.
- ⁹ Amaika aden di nu 'bpagayunan kanu ped'engka na
embitalai nu demun sa mapia
enggu di ka mayag sa ped a taw su ngin i ibpagenta nu ped'engka.
- ¹⁰ Kagina u katawan nu ped a taw na makayaya ka,
na di den 'gkapia su migkalat a kailay nu taw sa
leka taman sa taman.
- ¹¹ Na amaika su kadtalu ka nakatimpu,
na mana i nia balapantag a bulawan a pibpalasan.
- ¹² Su papata nu balaitungan na mana i entu bulawan a sising

Manga Palibasan 25

atawa ka bulawan a balig kanu taw a 'bpakikineg lun.

¹³ Su kasaligan a panunugun na mana sekanin ig a matenggaw
a pakadenggaw kanu mapulu nin sa timpu na kabpanenang.

¹⁴ Na su taw a di nin inggay su inibpasad'in
na mana sekanin sambel enggu dadtem a dala ulan nin.

¹⁵ Su kasabal enggu su kananaw na kambitiala
na apia su manga mapasang a 'gkangaunutan na
magaga mamitiala.

¹⁶ Amaika makatun ka sa teneb na nangasasangan bu
i kakan nengka lun,
ka amaika subela i makan nengka na manguta ka.

¹⁷ Da ka makiwalayn sa malibpes ka aden a entu na
masemu bu su pagubay nengka
na kabensian ka nin.

¹⁸ Su taw a edsaksi sa dikena bantang kanu ped'in
na mana sundang atawa ka ibpametay enggu busug a pakagkaid.

¹⁹ Su kasalig sa taw a dili kasaligan sa timpu na kasimuketan
na mana bun su ngipen a 'gkakunga atawa ka su ay a di pakalakaw.

²⁰ Na su taw a edsengal sa madungas-dungas kanu
'gkalasay i pamusungan nin
na mana nin bun inawan sa tanggub sa timpu na matenggaw,
atawa ka mana nin bun binubusan sa madsem su
pali nu entu a taw.

²¹ Amaika 'gkagutem su kuntela nengka na enggi ka sa makan,
amaika 'gkamalan na enggi ka sa mainem.

²² Ka kanu maya ba a ukit na kayan sekanin taman sa makadsendit,

Manga Palibasan 25–26

na amaika maitu na balasan ka nu Kadenan a Mapulu.

²³ Su sambel a pakaganat sa ilud na natatalanged a
pakadtapik sa ulan,
na maitu bun ba su taw a tamelibaken na natatalanged
a makasakit sa ginawa.

²⁴ Nia pan mapia a pegkakalebenan su untul'u walay
kumin sa lu kanu ludep'u walay a nia nengka tagapeda
na su kaluma a tagukagen.

²⁵ Su mapia a katigan a ganat sa mawatan a dalepa,
na mana matenggaw a ig kanu taw a 'gkamalan.

²⁶ Su matidtu a taw ka kaayunan nin su galebekan nu daluaka,
na mana bun sekanin maledsik a kalut enggu malebug a bualan.

²⁷ Su kakan sa madakel a teneb na dikena mapia,
na maitu bun ba, dikena mapia su kapangilay sa ukit
asal'a badtugen ka na taw.

²⁸ Su taw a di nin magaga kemumpen su ginawa nin
na mana sekanin siudad a nageba i pagalad'in.

Su di Kambabal-babal

26 ¹ Amaika su kaulan sa timpu na kapedsabpet atawa ka
kapanenggaw sa timpu na kapanenang ka di 'gkawagib,
na maitu bun ba, di bun mawagib su kabadtugan kanu taw a babal.

² Su pinta na dili mangasi kanu taw a dala kadupangan nin
ka mana i entu papanuk a matag bu pendadalayang
na di pakadudsuk.

Manga Palibasan 26

- ³ Su taw a babal na nasisita pan a betayn asal'a makapaginugut
a mana bun su kuda enggu kimar a nasisita pan a betayn
enggu taguan sa kakang asal'a maginugut.
- ⁴ Di ka semumpati su kabunegan a bitiala nu taw a babal
ka enggu di ka makailing sa lekanin.
- ⁵ Ugaid'a sumpati ka sekanin sa u ngin i pakadait lun
ka enggu di nin mapagitung i balaitungan sekanin.
- ⁶ Amaika nia nengka pinapaitan sa katigan su taw a babal
na mana ka bun tinebpedan sa ay atawa ka mininem sa duti.
- ⁷ Su manga palibasan a 'bpeliu kanu ngali nu taw a babal
na mana su sadil a ay a dala katagan nin ka di pakalakaw.
- ⁸ Su kabadtug kanu taw a babal na masela a kabunegan
ka mana bun su watu a matag bu iniasad kanu sampuyut'u
bitik ugaid'a dala nin ibitik.
- ⁹ Su manga palibasan a 'bpeliu kanu ngali nu taw a
babal na makagkaid
a mana bun su teneken a kayu a ipedtapes-tapes'u taw a palalangut.
- ¹⁰ Su taw a mapanggalebek sa taw a babal atawa ka apia
entain den a pedsagad bu
na mana sekanin talinganup a pembusug a nia nin
'gkasugat na apia entain.
- ¹¹ Su taw a babal a pembabalinganan nin su kabunegan nin
na mana bun sekanin asu a pembalinganan nin pegkan su inuta nin.
- ¹² Ngintu, nakailay kanu sa taw a nia nin kapegkailay sa
ginawa nin na balaitungan?

Manga Palibasan 26

Su maitu ba a taw na nia pan aden inam'in su taw
a babal kumin sa lekanin.

¹³ Nia kadtalu nu mangapauk a taw na maya ta kun
sa imatayan silan na alimaw amaika mameliu silan.

¹⁴ Su taw a mapauk na pegkelid-kelid bu kanu 'bpagigan nin,
a mana su pintuan a pedtalinggi bu kanu bisagra.^r

¹⁵ Aden taw a pupus den i kapauk'in ka makagaga den
kemuit sa pegken nin,
ugaid'a di nin den magaga semungit.

¹⁶ Nia kataw nu taw a mapauk na sekanin i labi a balaitungan
kanu pitu kataw a pakasugat i kapamapata nin.

¹⁷ Makagkaid su kapagigiamung sa ukag'a ped a taw
ka mana ka bun ginemansing sa tangila na asu a pedsagad.

¹⁸⁻¹⁹ Su taw a 'bpagakalan nin su ped'in
sa nia nin pedtalun na pendadamangias bu sekanin sa entu,
na mana sekanin buneg a taw a pembusug sa apia
endaw den apia pakapatay pan.

²⁰ Amaika mapupus den su laleg na matay den su apuy,
na maitu bun ba, temelen bun su kapamagukag amaika
dala den mapandalakita.

²¹ Su uling na papembaga sa apuy enggu su ibpelaleg a
kayu na papegkaleg sa apuy,
na maitu bun ba su taw a tagukagen, na pemiag
sa di kapamagayun.

²² Su kadtalu nu tamelibaken a taw na kalinian makikineg

^r 26:14 Su **bisagra** na nia ba su ipembetad sa pintuan asal'a 'gkapaguka-ukan.

Manga Palibasan 26–27

a mana pegken a mapia i nanam'in a 'bpananalusan
kanu didalem'u tian.

²³ Na su mawag a niat'u pamusungan na 'gkadapengan
nu mapia a kangadtalu

a mana su binangga a linumbus i liu nin sa mana
suga na pedtinang a pilak.

²⁴ Su taw a 'gkabensian nin su ped'in na pebpia-pianan nin
i sanad a kapembitalia nin lun,

ugaid'a sia kanu pamusungan nin na napenu na katagakal.

²⁵ Na apia ngin pan i kapia na sanad'a kadtalu nin na di ka maginuguti
kagina su pamikilan nin na napenu na kadaluakan.

²⁶ Na apia man mamagigiling sekanin asal'a makapagena
nin su lipunget'in

ugaid'a su kadaluakan nin na apia ngin na makapayag
bun kanu madakel.

²⁷ Su kemalut sa padulat kanu pagidsan nin na sekanin
bun i maulug kanu entu,

enggu su pulidan nin sa watu su pagidsan nin na sekanin
bun i kapulidan nu entu.

²⁸ Su budtuden a taw na 'gkabensian nin su nanggulan nin sa mawag,
enggu su mamis a kanggudila na makabinasa.

Su Kahanda na di Dait a Ipedsandag

27 ¹ Na di ka ipedsandag u ngin i kahanda nengka
kanu temundug a gay

Manga Palibasan 27

kagina di nengka 'gkatawan u ngin i manggula kanu
mangauma pan a gay.

² Di ka ipembabadtug i ginawa nengka,
ugaid'a angati ka den i ped a taw i madtug sa leka.

³ Su pedtad enggu su watu na maugat,
ugaid'a su sakit'a ginawa a makaenggay nu babal a taw na
minuna pan i kaugat'in kanu entu ba.

⁴ Su taw a malipunget na makabinasa
ugaid'a labi a makabinasa su taw u mangalikud.

⁵ Su mapayag a kapatidtu
na nia tinemu kumin kanu limu a di ipebpayag.

⁶ Su masakit a kadaway nu pakat na sabap sa senep
sa atay i kabpakat'in,
ugaid'a su 'bpamagigiling bu i kabpakat'in na mategel manunugat.

⁷ Su taw a nausug den na apia teneb na di nin den kanen,
ugaid'a su taw a 'gkagutem na apia mapait pan i makan
nin na mamis i kananam'in lun.

⁸ Su taw a mawatan kanu walay nin
na mana sekanin papanuk a inawan nin su salag'in.

⁹ Su lana enggu su kamutan na makagkapia sa manggiginawa,
na maitu bun ba su senep sa atay a panduan a
makaenggay nu pakat.

¹⁰ Di ka lempatani su pakat'engka enggu su pakat'u ama nengka,
ka amaika aden kamutuan nengka na di ka den
makaangay lu kanu suled'engka,
kagina nia pan tinemu su pagubay nengka

Manga Palibasan 27

kumin kanu lusud'engka sa tian ugaid'a lu sa mawatan a dalepa.

¹¹ Dua na manga wata, pagitung ka sa mapia ka ikagalaw
nu ginawa ku su entu,

ka enggu aden makasawal ku kanu papegkaya sa laki.

¹² Su taw a aden tuntay nin na 'bpelidasan nin su
pakauma a makagkaid,

ugaid'a su taw a paidu i tuntay nin na di nin 'bpelidasan su
makagkaid tembu 'gkagkaidan sekanin.

¹³ Paenggay ka sa apia ngin a langun-taman su taw a 'bpangakun
nin su nautang'u lapu a taw.

Na apas ka a benal i aden makaenggay nin a pamagel
sa kabayad'u lapu a taw sa leka.

¹⁴ Amaika ilalis'engka i kasalam'engka kanu pagubay
nengka kanu mapita-pita,
na timbang a sinakit'engka i ginawa nin.

¹⁵ Su tagukagen a kaluma na mana atep a aden bisay
nin a 'bpagigisan na ulan,

¹⁶ na di sekanin magaga melen a mana su sambel a di magaga melen,
atawa ka mana su lana a di kakapetan ka malindeg.

¹⁷ Su putaw na makapagkagalang'u pagidsan nin bun a putaw,
na maitu bun ba su taw, makapapangiseg'in su katuntay
nu pagidsan nin bun a manusia.

¹⁸ Su taw a edtulanen nin su pamulan nin a kayu a igus na
aden makua nin lun a unga a makan nin,
na maitu bun ba, su taw a edtulanen nin sa mapia su
mapulu nin na makatalima sa balas.

Manga Palibasan 27

- ¹⁹ Maalung'u taw su beneng'in kanu ig;
na maitu bun ba, 'gkailay su palangay nu taw sia
kanu ukit'u kapagitung'in.
- ²⁰ Su manusia na di mataw mausug,
a mana bun su pakubulan a lalayun 'bpagangapa sa pakalebeng lun.
- ²¹ Su bulawan enggu su pilak na pebpagukiten sa apuy
asal'a katawan u dala simbul'in,
ugaid'a su manusia na 'gkatembu sekanin sia kanu
ngin i labitan lun.
- ²² Apia lupeten nengka pan mayu su taw a babal
na di bun maawa su kababal'in.
- ²³ Edsusuliman nu sa mapia enggu edtulan nu sa mapia
su pangangayamen nu,
- ²⁴ kagina su kakawasan enggu su kadatu na aden bun edtamanan nin.
- ²⁵ Su manga utan na 'bpanebpeden ka ipapegkan kanu manga ayam,
na gagalu nu kaangat sa kaetu nin 'bpaluman,
na su manga utan menem lu kanu damapalaw i panebpeden.
- ²⁶ Na su manga bumbul mambu nu manga bili-bili na 'gkaumbal
menem a balegkas'u kigkuan lun,
maitu bun, su pasa nu manga kambing na makapamasa
sa pangangawidan.
- ²⁷ Su manga gatas'u kambing na pakaenggay sa kauyagan
kanu sakambinabatan nengka taman den kanu
manga panunugun nengka a babay.

Su Kapaginugut kanu Kasuguan

- 28** ¹ Su taw a matidtu na mana manga alimaw a dili matiagka,
ugaid'a su taw a daluaka na pedtatalaguy sa apia
dala 'bpaneled lun.
- ² Amaika aden ilemu enggu tuntay nu taw a 'bpangulu kanu dalepa
na mabagel su dalepa sa mauget a timpu,
ugaid'a amaika madakel kanu dalepa i pedsungkang na
'gkasambi-sambian su 'bpangulu lun.
- ³ Su taw a miskinanan ka pakapasangan nin su pagidsan nin a miskinanan
na mana sekanin maleges a ulan a pembinasa kanu pinamumula.
- ⁴ Su manga taw a pedtaligkud kanu kasuguan na
'bpamedtan nilan su daluaka,
ugaid'a su 'bpaginugut kanu kasuguan na pedsungkangen
nilan su manga taw a daluaka.
- ⁵ 'Gkasabutan sa mapia nu manga taw a aden gilek'in kanu
Kadenan a Mapulu su pidtalun a kawagib,
ugaid'a su manga taw a daluaka na di nilan 'gkasabutan su entu.
- ⁶ Nia tinemu i miskinanan a taw a 'bpaguyag-uyag sa matidtu
kumin kanu kawasa a taw a 'bpaguyag-uyag sa bigkug.
- ⁷ Su wata a balaitungan na 'bpaginugut kanu kasuguan,
ugaid'a su wata a pedtatanggunut sa manga makisapalen a taw na
kayayan i makaenggay nin kanu dua a lukes'in.
- ⁸ Su migkawasa sa ukit'a kinapaiseg sa masela,
na su entu a kakawasan nin na makua nu taw a
malimu sa miskinanan.

Manga Palibasan 28

- ⁹ Su taw a di maginugut kanu kasuguan
na apia su pangeni-ngeni nin na kabensian nu Kadenan.
- ¹⁰ Makatalima sa mapia a pusaka su taw a maguyag-uyag sa matidtu,
ugaid'a su taw a agaken nin sa kadaluakan su taw a matidtu
na sekanin bun i maulug kanu lekanin a padulat.
- ¹¹ Nia kapegkailay nu kawasa a manga taw kanu ginawa
nilan na balaitungan,
ugaid'a 'gkadsusuliman i entu nu aden tuntay nin a miskinan.
- ¹² Amaika nia den makandatu kanu dalepa su matidtu a taw
na edsisigalaw su madakel,
ugaid'a amaika nia den makandatu kanu dalepa su daluaka
a taw na mamagena silan.
- ¹³ Su taw a ipamagena nin su kadupangan nin na di embantas
ugaid'a su taw a imbantang'in su kadupangan nin taman
sa taligkudan nin su entu na latan sekanin
sa nanam'u Kadenan.
- ¹⁴ Sangat i kapia nin kanu taw a lalayun nin ikagilek su kandusa nin,
ugaid'a kabinasan i kabpawangan nu taw a mategas
i pamusungan nin.
- ¹⁵ Su taw a daluaka a mangulu kanu manga miskinan
na mana sekanin 'bpaginggel a alimaw atawa ka talaw a
binatang a 'bpangilay sa masakab'in.
- ¹⁶ Su 'bpangulu a dala tuntay nin na pangumisen nin su taw nin,
ugaid'a su mabensi sa kapagkawasa sa dikena mapia a ukit,
na makapaguyag-uyag sa mauget.
- ¹⁷ Su taw a mangimatay sa pagidsan nin

Manga Palibasan 28

na 'bpapagena bu taman sa kapatay nin.

Na di dait a edtabangan na apia entain.

¹⁸ Su taw a 'bpaguyag-uyag sa matidtu na makalipuas sa makagkaid,
ugaid'a su taw a 'bpaguyag-uyag sa ukit'a kasalimbut na mabinasa.

¹⁹ Su taw a lantek i kapangangawid'in na madakel i kauyagan nin,
ugaid'a su taw a ibpeden nin i kutika nin sa dala
katagan nin na mamiskin.

²⁰ Su taw a kasaligan na di mapinda i palihala lun,
ugaid'a su taw a malini a benal 'gkawasa sa dikena mapia a
ukit na di makalipuas sa kasiksan.

²¹ Dikena mapia su kadsulamig,
ugaid'a aden manga taw a 'gkabayadan sa paidu bu
na pedsulamig den.

²² Su masingit a taw na 'bpaginapas a benal sa kakawasan,
ugaid'a dala a benal sinabut-sabut'in kanu pakatingguma
lun a kamiskin.

²³ Sia sa kaulianan, na nia bun kapanginsukulan na su taw
a mapatidtu sa pagidsan nin,
kumin kanu taw a 'bpamedtan nin su pagidsan nin
inunta na dikena entu i benal.

²⁴ Su taw a panegkawan nin i dua a lukes'in
ka sia sa pagitung'in na dikena i entu kadusan,
na naluyud sekanin kanu manga taw a 'bpaminasakan.

²⁵ Su taw a semalig kanu Kadenan a Mapulu na embantas,
ugaid'a su taw a di masukul na 'bpangaden sa guligaw.

²⁶ Su taw a 'bpaguyag-uyag sia luyud kanu ilemu na dili kagkaidan,

Manga Palibasan 28–29

ugaid'a su taw a nia nin pedsaligan na ginawa nin na babal.

²⁷ Su taw a mangalimuan sa miskin na di 'gkulang
kanu manga nasisita nin,

ugaid'a su taw a di nin ipamamantag su pakanasisita na
madakel i matalima nin a pinta.

²⁸ Amaika nia den makandatu kanu dalepa su daluaka a taw
na mamagena su manga taw,
ugaid'a amaika mangadala den su manga daluaka a entu
na 'gkadakel su manga taw a matidtu.

Su Matidtu a 'Bpangulu enggu su Mabagel a Siudad

29 ¹ Su taw a di embagu apia makapila den madaway
na makatekaw demun sekanin mabinasa taman sa
di den makambangun.

² Amaika nia den mangulu kanu dalepa su daluaka a taw na
mamakadegeng sa kapasang su manga taw,
ugaid'a amaika nia den mangulu kanu dalepa su matidtu
a taw na makadsisigalaw silan.

³ Su taw a 'bpagenggan nin sa kapantag su ilemu na
ikagalaw nu lukes'in,
ugaid'a su edtagapeda sa sundal a babay na kaibpedan
na kakawasan.

⁴ Pakapagkabagel'u datu su pendatuan nin sa ukit'a
kanggulalan nin kanu kawagib,

Manga Palibasan 29

ugaid'a su datu a mapapamayad sa masela a buwis na
pembinasan nin su pendatuan nin.

⁵ Su taw a 'bpamedtan nin sa dikena benal su pagidsan nin
na mana nin bun tinanan sa puket i ginawa nin.

⁶ Su taw a matidtu na makadsengal sa kagalaw nin,
ugaid'a su taw a daluaka na nia bun makagkaid lun
na su kadaluakan nin.

⁷ Su matidtu a taw na ipenggulalan nin su kawagib'u manga miskin,an,
ugaid'a su daluaka a manga taw na dala tuntay
nilan sa maitu a ukit.

⁸ Su masudi a manga taw i pengguligaw kanu ciudad,
ugaid'a su balaitungan a manga taw na pebpalilintaden
nilan su ciudad.

⁹ Amaika igkukum'u balaitungan su babal a taw na da
bun kabputusan nin,
ka edsudian bu sekanin nu taw a babal a 'bpangaliputeng
enggu di bun sekanin temelen.

¹⁰ Su taw a 'bpaguyag-uyag sa matidtu
na kabensian sekanin nu taw a talibunu enggu kiugan nin mimatay.

¹¹ Su taw a babal na di nin magaga kemumpen su lipunget'in,
ugaid'a su taw a aden tuntay nin na 'gkagaga nin
pegkumpen su ginawa nin.

¹² Amaika su 'gkaunutan ka maginugut sa kabudtud,
na maibped endaluaka su langun nu pedsaligan nin.

¹³ Su miskin,an enggu su papegkapasang lun na magidsan bun silan,
ka isa bu silan a inenggan nu Kadenan a Mapulu sa uyag-uyag.

Manga Palibasan 29

- ¹⁴ Amaika su datu ka kukumen nin sa wagib su manga miskinan
na mapalalayun su kandatu nin taman sa taman.
- ¹⁵ Su kabetay kanu wata sa kapatidtu lun enggu su kadaway lun
na makaenggay i entu sa lekanin sa ilemu,
ugaid'a su wata a dala pangindawa na kayayan i makaenggay
nin kanu dua a lukes'in.
- ¹⁶ Amaika nia endatu su manga daluaka na mangiseg su kadaluakan,
ugaid'a apia ka maitu na kadsaksian nu manga matidtu
a taw su kadadsang'ilan.
- ¹⁷ Na pangindaw ka sa kapatidtu lun su manga wata nengka
ka makapalilintad i entu sa leka enggu makaenggay
silan sa kagalaw sa leka.
- ¹⁸ Sangat man i kapia nin kanu taw u maginugut kanu
kasuguan nu Kadenan a Mapulu
ka amaika dala den man makapayag a kadtalu a makatutulu
kanu manga taw na makandaya den su manga taw.
- ¹⁹ Su panunugun na di magaga mapatidtu sa ukit'a indawan bu,
ka apia 'gkasabutan nin bun na di nin bun ipamamantag.
- ²⁰ Ngintu, nakailay kanu sa taw a masasaw i kasawal'in?
Su maitu ba a taw na nia pan aden inam'in su taw
a babal kumin sa lekanin.
- ²¹ Amaika inggay kanu panunugun su langun nu kiug'in
iganat pan kanu wata sekanin,
na sia kanu kaulianan nin na maumbal i entu ba a lidu na ginawa.
- ²² Su taw a malemu malipunget
na lalayun makatun sa ukag enggu makanggula sa kadaluakan.

Manga Palibasan 29–30

- ²³ Su kababa na muletad na makapabadtug kanu taw,
ugaid'a su kapulu na muletad na makapalusak kanu taw.
- ²⁴ Su taw a mamung kanu galebekan nu tanegkawn na timbang
a bininasa nin su ginawa nin,
ka amaika padsapan sekanin sa kapadsaksi lun kanu walay
na kukuman na di nin edtalun su bantang.
- ²⁵ Su taw a ikagilek'in su pagidsan nin na mana sekanin
binatang a nakua na litag,
ugaid'a apia entain i semalig kanu Kadenan a Mapulu
na dala manggula nin a mawag.
- ²⁶ Madakel a taw i pedsupeg kanu datu ka 'bpanunugat,
ugaid'a nia nin kabantang na su Kadenan a Mapulu bu i
makaenggay sa tidtu-tidtu a kawagib.
- ²⁷ 'Gkabensian nu matidtu a taw su daluaka,
na maitu bun mambu, 'gkabensian nu daluaka a
taw su matidtu a taw.

Su manga Palibasan ni Agur

30 ¹ Nia su kangadtalu ni Agur a wata a mama ni Yaki, su
kadtalu a initulun lun nu Kadenan.
Inipayag'i Agur i nia kani Itil enggu kani Akul^s
sa nia nin pidtalun na

^s 30:1 *Inipayag'i Agur i nia kani Itil enggu kani Akul* Nia kapegkasabut'u manga ped
a alim a maena nin na *Inipayag'i Agur i "Hu Kadenan, sangat a 'gkalugat aku, da den
bagel ku."*

Manga Palibasan 30

² “Sangat den i kababal ku kanu langun na taw sa dunia,
ka su itungan ku na mana dikena itungan na manusia.

³ Da aku tuntut sa ilemu,
enggu dala a benal sabut ku kanu kaisa-isa nin a Suti a Kadenan.

⁴ Ngintu, aden den taw a nakabpapulu sa sulega enggu
nakapangalimbaba sia sa dunia?

Ngintu, aden den taw a nakakemel sa sambel kanu
palad'a lima nin?

Ngintu, aden den taw a nakapuyu sa lagat kanu balegkas'in?

Ngintu, aden den taw a nakagaga mapatindog kanu
pat a pisuk'u dunia?

Amaika aden katawan nu, na edtalun nu u entain i ngala nin
enggu ngin i ngala na manga wata nin.

⁵ Saben-sabenal a kasaligan su langun nu kadtau nu Kadenan;
sekanin i kelung kanu langun nu papendalinding sa lekanin.

⁶ Di nu 'bpangumani su kadtau nu Kadenan
ka u dawayn kanu nin na mapayangas su kangabudtud'u.”

⁷ Hu Kadenan a Mapulu, aden bu dua timan a
ibpamagayuk ku sa leka,
na 'bpangenin ku i inggay nengka i entu sa laki gagalun
na di aku pan matay.

⁸ Muna-muna a 'bpangenin ku na tabangi aku sa di
aku makambudtud,

Manga Palibasan 30

ikadua na di aku nengka mapagkawasa enggu di aku
nengka bun menem mapagkamiskin,
ka nia nengka bu inggay sa laki na endaw bu i nasisita ku.

⁹ Kagina amaika 'gkawasa aku na aden a entu na di
ku den seka kilalan
enggu amaika menem ka miskinanan aku na aden a entu
na makapanegkaw aku,
na masela i entu a kayayan kanu ingala nengka a Kadenan ku.

¹⁰ Di ka pedtete bui sa bitiala su panunugun lu kanu mapulu nin,
ka amaika idsinta ka nin na aden a entu na makatala
kanu sa mapasang.

¹¹ Aden manga taw a di nilan 'bpagadatan su dua a lukes' ilan,
taman sa 'gkatika nilan pedsinta.

¹² Aden bun manga taw a nia nilan kapegkailay sa ginawa
nilan na dala manga tila nin,
ugaid'a nia nin kabantang na maledsik su manga
pamusungan nilan.

¹³ Aden menem manga taw a mapulu i muletad'in,
amaika edtulik silan sa ped' ilan na nia nengka kataw
lun na entain sekanin.

¹⁴ Aden bun manga taw a mana manga buaya ka su
manga ngipen nilan
na ipembusaw nilan 'bpagebut kanu manga miskinanan enggu
kanu 'gkangabulugan sia sa liwawaw na dunia.

Manga Palibasan 30

¹⁵ Su limatek na 'bpanusup sa lugu, dala kapedtelen nin
'bpangeni ka di mataw mausug.

Aden pat timan a di a benal mataw mausug
enggu dala kapegkasukul'in.

¹⁶ Na entu ba su lebengan, su babay a di pembata,
su mamala a lupa a pakanasisita sa ulan enggu su
apuy a lalayun 'bpelalegan.

¹⁷ Na apia entain i edsudi kanu ama nin enggu di
maginugut kanu ina nin,
na panukan nu manga uwak su bangkay nin
enggu kanen na mangasela a papanuk su entu.

¹⁸ Aden a nia pat timan a sangat a pakasabalang sa laki
enggu di ku 'gkasabutan.

¹⁹ Panun ba guna i kabpeledtu nu masela a lumalagit lu
kanu kawang-kawangan
enggu su kabpananap'u nipay kanu mangasela a watu?
Panun ba guna i kapenggampung'u layag lu kanu luk'u lagat
enggu su kapembalagiuma nu mama kanu pinakawingan
nin a laga pamun?

²⁰ Na maya ba su ukit'u talakiuga a babay:
na endaw i kapasad'in embalagiuma sa salakaw a mama
na nia nin edtalun na dala kun pinggula nin a mawag.

Manga Palibasan 30

- ²¹ Aden a nia pat timan a di 'gkatalima na ginawa nu taw,
²² na entu ba, na su ulipen a mama a mabaluy a datu,
su taw a babal a madakel i kauyagan nin,
²³ su 'gkabensian a babay a nakagkaluma
enggu su ulipen a babay a nasambian nin su 'bpangungulipen lun.
- ²⁴ Aden a nia pat timan a manganaut a benal sia sa liwawaw na dunia,
ugaid'a sangat i kabalaitungan nilan.
²⁵ Su entu na: su manga puliga a dikena mangabagel,
ugaid'a 'bpelimud silan sa kauyagan sa timpu na panenang.
²⁶ Su manga badyir^t na dikena bun mangabagel,
ugaid'a pakagaga 'bpagumbal sa kagkalebenan nilan
lu kanu damawatu.
²⁷ Na su manga tapudi na dala 'bpangulu kanilan,
ugaid'a mapia i kapedtundug-tundug'ilan 'bpeledtu.
²⁸ Su manga talettek na malemu gaid pedsigkemen,
ugaid'a lu silan kanu tulugan nu manga datu.
- ²⁹ Aden a nia pat timan a binatang a mangasandag i kalakaw nin.
³⁰ Na su entu na su alimaw a mabagel sa langun kanu manga binatang
enggu dala ipegkagilek'in,

^t 30:26 Su **badyir** na manaut i nia a pinangaden. Sa basa a English na *hyrax*. Nia nilan pegkanen na manga pamulan. Pagidsan silan sa kasela sa rabbit ugaid'a manaut i tangila nin enggu mababa i ikug'in. Sia silan pegkaleben sa manga watu enggu manga kilid ka asal'a di silan kagkaidan na binatang.

Manga Palibasan 30–31

³¹ su kalasan a manuk, su mandangan a kambing enggu su datu a
'bpangunanan kanu manga pabubunua nin.

³² Amaika penggula ka sa kabunegan asal'a mabadtug ka
atawa ka 'gkahanda ka sa kadalakuan,
na teleni ka den.

³³ Ka pidsan pan su gatas ka kalukalen mamikal na
mabaluy a madsem a gatas^u
enggu su ngilung ka suntuken na 'bpulugu,
na maitu bun ba, su sakit'a ginawa ka kalalegan mamikal
na maaden su kalimbul.

Su manga Panduan kanu Datu

31 ¹ Nia ba su manga palibasan nu datu a si Limuil a inipamandu
nu ina nin a inipasulat lun nu Kadenan

² sa nia panduan nu ina nin sa lekanin na “Dua na manga
wata, saki i mimbata sa leka,
seka su wata ku a inibpasad ku kanu Kadenan.

³ Di ka mibped su bagel'engka atawa ka su kakawasan
nengka kanu manga babay
a pakabinasa kanu manga datu.

⁴ Limuil a wata ku, di a benal 'gkaalus kanu manga datu
atawa ka kanu 'gkangaunutan su kainem sa makalangut.

⁵ Ka amaika malangut su datu na kalipatanan nin su
inibpaliugat lun a galebekan

^u 30:33 Su **madsem a gatas** na yogurt i bedtuan lun sa basa a English.

Manga Palibasan 31

taman sa makapandaya nin su kawagib'u manga miskin.

⁶Nia nu painem kanu makalangut

na su manga pebpaya den enggu su 'gkangalidu i ginawa nin.

⁷Na pandaya ka den a silan i minem

ka enggu nilan kalipatanan su kamiskin nilan enggu
su kamalasaan nilan.

⁸Idtindeg'engka su kawagib'u manga taw a papegkabulugan,

su manga taw a entu a di nilan 'gkagaga pedtindeg i kawagib'in.

⁹Na inggulalan nengka su wagib a kapangukum,

idtindeg'engka su kawagib'u manga miskin enggu
su pamakanasisita.”

Su Ula-ula nu Matulanged a Kaluma

¹⁰Sangat i kapasang'in a 'bpangilayn su matulanged

a kaluma a babay,

ka malegen pan i alaga nin kanu balaalaga a manga palamata.

¹¹Masela i salig sa lekanin nu kaluma nin enggu

kanu kapegkagaga nin

na di den 'gkulang sekanin ka masela i pakadtabang'u

kaluma nin a babay sa lekanin.

¹²Na nia nin mambu ipembalas kanu kaluma nin na kapianan

ka di nin penggulan sa mawag sa taman a bibiag pan sekanin.

¹³Magapas a benal sa kapangilay nin sa maumbal a ginis

a mapamanay nin.

¹⁴Mana sekanin manga layag'u padagang

Manga Palibasan 31

ka pakapananggit sekanin sa kauyagan a ganat pan
sa mawatan a dalepa.

¹⁵ Pebpanay sekanin penggedam

ka 'bpagadilan nin sa makan su sakambinabatan nin
enggu 'bpagenggan nin sa galebekan su manga
panunugun nin a babay.

¹⁶ Mataw sekanin mamili sa mapia a lupa a mapamasa
enggu 'bpamulan nin sa manga ubas a ebpun kanu napantiali nin.

¹⁷ Mategel i kanggalebek'in, mabagel
enggu dili mataw malugat.

¹⁸ 'Gkailay nin i pakauntung su dagangan nin
enggu apia magabi den na penggalebek pamun sekanin.

¹⁹ Sekanin demun i 'bpagumbal kanu manga ginis
a 'bpamanayn nin a mambalegkas.

²⁰ Pedtabangan nin su manga miskin
enggu su pamakanasisita.

²¹ Di 'gkalidu i ginawa nin amaika pakauma su katenggaw
kagina aden mangakapal a balegkas a mambalegkas'u
sakambinabatan nin.

²² Sekanin bun i 'bpamanay sa ampis'u 'bpagigan nilan,
su manga balegkas'in na mapulu i alaga nin a ginis.

²³ Su kaluma nin na 'bpagadatan lu kanu 'bpangukuman
kagina isa bun sekanin kanu 'bpamangukum kanu dalepa.

²⁴⁻²⁵ Mabagel i tindeg'in a babay, 'bpagadatan sekanin
enggu di 'gkalidu i ginawa nin pantag kanu mangauma
pan a timpu.

Manga Palibasan 31

'Bpangumbal sekanin sa manga balegkas enggu manga sabitan ka pebpasan nin kanu manga padagang.

²⁶ Su manga kadtalu a 'bpeliu kanu ngali nin na ilemu den langun enggu su ukit'a kabpamandu nin na aden limu nin.

²⁷ Pedtiakapan nin sa mapia su sakambinabatan nin ka di a benal sekanin 'bpauk-pauk.

²⁸ Na 'gkapamedta sekanin nu manga wata nin enggu su kaluma nin

²⁹ sa nia 'gkadtalu nu kaluma nin na “Madakel i matulanged a babay ugaid'a nalawanan nengka silan langun.”

³⁰ Su kanisan na pakabimban enggu pebpapas bun, ugaid'a su babay a aden gilek'in kanu Kadenan a Mapulu na mapamedta.

³¹ Nia dait sa lekanin na pembalasan kanu kapia na penggulan nin enggu pamedtan sia kanu kadakelan na taw.

Wassalam